БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 93 (19.764). 1987 йил 23 апрель, пайшанба • Баҳоси 3 тийин.

КПСС XXVII съездининг ленинча йўлидан — коммунистик бунёдкорлик ва тинчлик йўлидан, олға!

(КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил 1 Май Чақириқларидан).

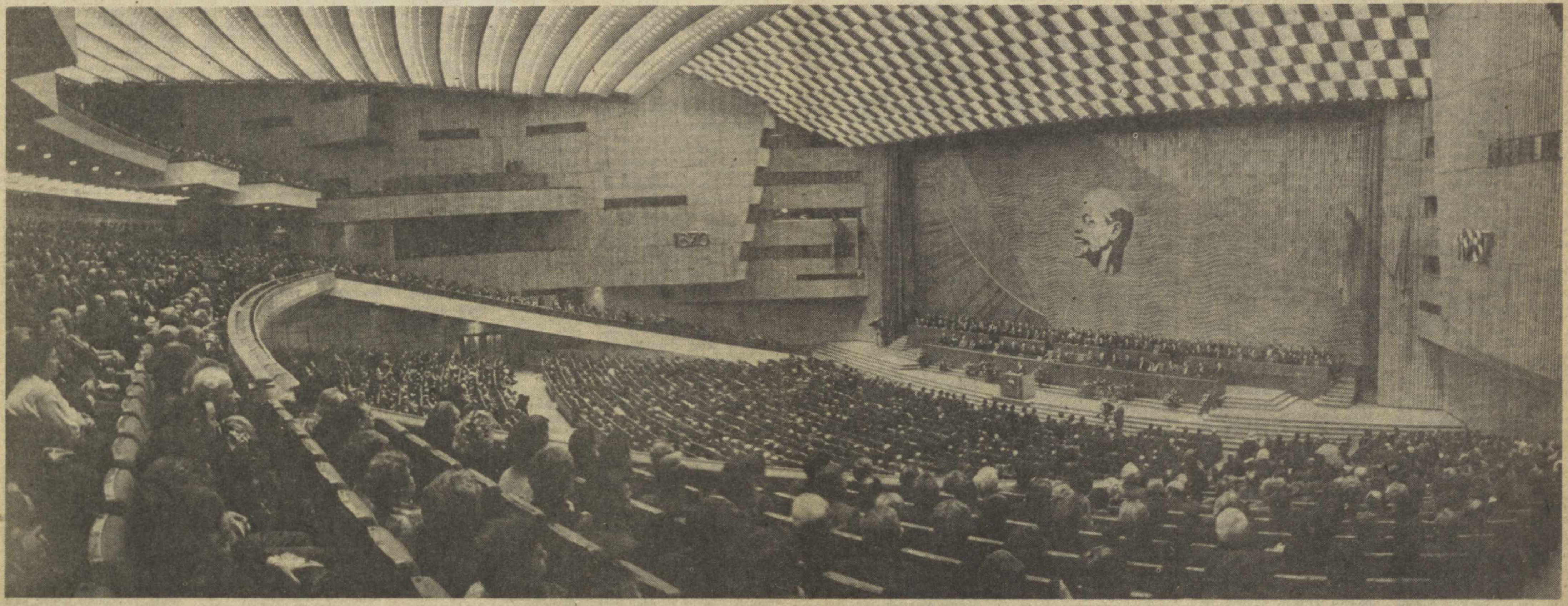

МОСКВА. 1987 йил 22 апрель. Кремлнинг Съездлар саройи. В. И. Ленин туғилган куннинг 117 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш.

КРЕМЛДА ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШ

Бундан 70 йил муқаддам, апрель кунларида В. И. Ленин Россияни социалистик асосда янгилаш йўлини эълон қилган эди. Апрель тезислари ўша кунларнинг шиори — халқ оммасини капитализмга ҳужум қилишга етаклаган шиор бўлиб қолган эди. Ишчи ва деҳқонлар революцияси амалга оширилди, большевиклар шундай революция зарурлиги тўғрисида ҳамиша айтиб келишарди.

Бу революция бизнинг ҳозирги ишларимиз ва юмушларимизда давом этмоқда. Октябрь йўлбошчиси бугун ҳам биз билан бирга. Қайта қуришнинг кучайиб бораётган одими партия ва мамлакат турмушида ленинча революцион руҳни, ишда ленинча услубни тобора кўпроқ қарор топтирмоқда.

Совет кишилари Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 117 йиллигини партиянинг жадаллаштириш, жамият турмушини ҳар томонлама янгилаш йўлини амалга ошириш учун кураш авж олиб кетган бир вазиятда кутиб олмоқдалар. 22 апрель куни Кремлнинг Съездлар саройида шонли санага бағишланган тантанали йиғилиш бўлди. Бу ерда Москва шаҳри ва областининг ишлаб чиқариш илғорлари, КПСС ветеранлари, партия, совет, жамоат ташкилотларининг вакиллари, фан ва маданият арбоблари, Совет Қуролли Кучларининг жангчилари йиғилдилар. Чет эллик дипломатлар, хорижий меҳмонлар ҳозир бўлишди.

Соат 17. Тантанали йиғилиш қатнашчилари **М. С. Горбачев, Г. А. Алиев, В. И. Воротников, А. А. Громыко, Л. Н. Зайков, Е. К. Лигачев, Н. И. Рижков, М. С. Соломенцев, В. М. Чебриков, Э. А. Шеварднадзе, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Б. Н. Ельцин, Н. Н. Слюньков, С. Л. Соколов, Н. В. Тализин, А. П. Бирюкова, А. Ф. Добринин, А. И. Лукьянов, В. А. Медведев, Г. П. Разумовский, И. В. Капитонов** ўртоқларни қарсаклар билан табриклаб, кутиб оладилар.

Президиумда Ирландия Коммунистик партиясининг Миллий раиси М. О' Риордан, Тунис Коммунистик партиясининг биринчи секретари М. Ҳарм'ель ҳам ўтиришибди.

СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Раисларининг ўринбосарлари, КПСС Москва шаҳар ва Москва область комитетларининг секретарлари, Ленин партиясининг ветеранлари, ишлаб чиқариш илғорлари, таниқли олимлар, маданият арбоблари, ҳарбий бошлиқлар, жамоат ташкилотларининг вакиллари ҳам шу ерда.

Тантанали йиғилишни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари **Б. Н. Ельцин** очди.

Кремлнинг Съездлар саройи гумбазлари остида Совет Иттифоқи Гимни тантанавор янграйди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси **Н. И. Рижков** «Ленинизм — қайта қуриш назарияси ва сиёсатининг негизи» мавзуида доклад қилди.

Доклад зўр эътибор бериб тингланди ва давомли қарсаклар билан бир неча марта бўлиниб турди.

Тантанали йиғилиш қатнашчилари ўринларидан туриб баланд руҳ билан «Интернационал»ни куйлайдилар.

Сўнгра катта байрам концерти бўлди.

(ТАСС).

М. С. Горбачевнинг В. Ярузельский билан учрашуви

21 апрель куни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев билан ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, ПХР Давлат Кенгашининг Раиси В. Ярузельский ўртасида учрашув бўлиб ўтди.

М. С. Горбачев социал-иқтисодий ривожланишни жадаллаштиришга, жамиятни қайта қуриш ва демократлаштиришга қаратилган КПССнинг йўли қандай амалга оширилаётганлиги тўғрисида ахборот берди. Меҳнаткашларнинг кенг табақалари мана шу йўлни рўёбга чиқаришга киришмоқдалар, улар ўз социалистик ватанини янада юксалтириш, совет халқи турмушини сифат жиҳатидан яхшилашга бўлган орзу-умидларини мана шу йўл билан боғламоқдалар.

В. Ярузельский Польша жамоатчилиги СССРда қайта қуришнинг боришини астойдил манфаатдорлик ва диққат-эътибор билан кузатиб турганлигини, социалистик янгиланиш сиёсатини рўёбга чиқаришда Польша учун ҳам илҳомбахш намуна бўлган мана шу тарихий ишларда ўзларининг Совет Иттифоқидаги дўстларига муваффақият тилаётганлигини айтди.

В. Ярузельский ПБИПнинг танглик оқибатларини бартараф этишга қаратилган куч-ғайратлари тўғрисида гапириб, саноатда ва қишлоқ хўжалигида, ижтимоий-сиёсий вазиятда рўй берган силжишлар ва ҳали ҳал этилмаган масалаларга тўхталиб ўтди. Кейинги йилларда илк бор ПБИП сафлари, энг аввало ишчилар синфи вакиллари ҳисобига ўсганлиги сезилди. Шу билан бирга ички, шунингдек ташқи соҳадаги анчагина қийинчиликларни бартараф этиш керак. Гарчи Ғарб Польшага куч ишлатиш йўли билан таъсир ўтказиш истиқболсиз эканлигига ишонч ҳосил қилган бўлса-да, унга нисбатан турли камситувчи чора-тадбирлар қўлланишни давом эттирмоқда.

М. С. Горбачев Польша ҳаётидаги ижобий ўзгаришлардан мамнуният изҳор қилиб, поляк коммунистларига, қардош поляк халқига мамлакат олдида турган муаммоларни муваффақиятли ҳал этишларини, Польша диёрида социализмни мустаҳкамлашларини тилади.

Экономикада ва ижтимоий фаолиятнинг бошқа соҳаларида Совет-Польша ҳамкорлигини янада ривожлантириш масалалари кўриб чиқилди. Иккала қардош партия раҳбарлари СССР ва Польша қардош халқларининг ўзаро маънавий бойиши учун идеология, илм-фан ва маданият соҳаларида ҳамкорлик тўғрисида қабул қилинган декларация катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидладилар.

Халқаро сиёсатнинг, социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари коллектив бўлиб ишлаб чиққан ва ҳар бир қардош мамлакатда актив амалга оширилаётган йўлни рўёбга чиқаришнинг энг муҳим масалалари юзасидан фикрлашиб олинди. Вужудга келтирилган имкониятни рўёбга чиқариш ва Европани ядро қуролидан халос этиш муҳимлиги таъкидланди. Бу эса қитъада воқеаларнинг боришида — тинчликни мустаҳкамлаш, ҳар томонлама ҳамкорликни ривожлантириш соҳасида туб бурилиш бошланганлигини билдирган бўлур эди.

Пировардида В. Ярузельский бундай деди: поляк коммунистлари ана шу визит муносабати билан улар совет коммунистлари билан баҳамжиҳат меҳнат қилаётганликларини, ҳар иккала халқ манфаатларини кўзлаб, муштарак ишни амалга ошираётганликларини таъкидлашни истар эдилар.

М. С. Горбачев КПСС польшалик ўртоқлар билан ҳамжиҳатликни чуқурлаштириш, социалистик Польша билан дўстликни мустаҳкамлаш учун бундан буён ҳам барча ишларни қилаверади, деди.

Учрашув самимийлик ва тўла ҳамжиҳатлик вазиятида ўтди. (ТАСС).

Суҳбат пайти. (ТАСС—ЎзТАГ телефотоси).

ЛЕНИНИЗМ — ҚАЙТА ҚУРИШ НАЗАРИЯСИ ВА СИЁСАТИНИНГ НЕГИЗИ

В. И. Ленин туғилган куннинг 117 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишда ўртоқ Н. И. РИЖКОВ доклади

Ўртоқлар!

Улуғ Ленин туғилган куннинг бу йилги санасини биз ўз моҳиятига кўра революцион даврда нишонламоқдамиз, Владимир Ильич сўзлари билан айтганда, бу даврда миллионларча ва ўн миллионларча кишилар ҳар ҳафтада одатдаги мудроқ ҳаётнинг бир йилида ўрганганидан кўра кўпроқ нарсани ўрганадилар. Бу — режаларига кўра дадил, кўламлари жиҳатидан улуғвор бўлган, ленинизмнинг революцион руҳи билан суғорилган ўзгартирувчилик ишларини авж олдириб юборган, партия билан халқнинг ғоят зўр кучи, айниқса, яққол намоён бўлаётган даврдир.

Ленин ижодий тафаккурининг теранлиги ва довюраклиги, унинг социал-иқтисодий ва сиёсий жиҳатдан таҳлил этиш маҳорати, унинг ташкилотчилик санъати, ишчилар синфи манфаатларига чексиз содиқлиги — ана шуларнинг ҳаммасини партия ҳозир стратегик планлар ва қарорларда амалда рўёбга чиқармоқда. Булар мамлакат бутун турмушини тубдан ўзгартиришга, сифат жиҳатидан янгилашга, тараққиётимизнинг янги тарихий босқичида Улуғ Октябрь ишини давом эттиришга қаратилган.

Қайта қуришдаги ҳар бир қадам ишларни Ленин васиятларига қиёслаб олиш, жамият муттасил ҳаракатининг диалектикасини акс эттирувчи Ленин таълимотининг бутун бойлигига мурожаат этиш нақадар муҳим эканлигига ишонч ҳосил қилдирмоқда.

Ленин санаси — революцион календардаги ҳам байрам, ҳам мажбурият юкловчи санадир. Бу сана ривожланишимизнинг боришини белгилаётган сиёсий жиҳатдан муҳим бўлган бошқа воқеаларга тўғри келиб қолган бугунги кунда, айниқса, зиммага мажбурият юклаётган санадир. Социализмнинг шонли юбилейи — Октябрь революциясининг 70 йиллиги яқинлашиб келмоқда. Партия, бутун мамлакат ҳаётидаги бурилиш воқеаси — Марказий Комитет апрель Пленуми бўлиб ўтган кунга икки йил тўлмоқда. Биз программавий ғоялар, ҳақиқат сабоқларини берган тарихий XXVII съезддан кейин ишлаётганимизга бир йил бўлди ва ниҳоят, ҳозир Марказий Комитет январь Пленумининг олисни кўзловчи қарорлари партия, давлат, халқнинг фаолияти учун янги уфқлар очиб берди. Бу Пленум бизни қайта қуриш назарияси ва сиёсати билан қуроллантирди, съезд йўлини социалистик демократияни ҳар томонлама ривожлантириш асосида амалий ишлар жабҳасига кўчирди.

Хуллас, мана шу тантанали кунда босиб ўтилган йўлга назар ташлаш ва Ленин шундай ҳолларда талаб этганидек диққат-эътиборни олдимизда турган вазифаларга қаратиш зарурати бор.

Революцион янгиланишнинг ленинча стратегияси

Ўртоқлар! Жамиятимиздаги чуқур қайта қуриш ўзининг янгилаш аҳамияти жиҳатидан партия, ғоят кенг халқ оммаси Ленин раҳбарлигида социалистик қурилишни бошлаб юборган ўша даврдаги революцион ўзгартишлар билан баробардир.

Ўшанда Ленин Россия большевикларига «тамомила янги иш қилишга тўғри келишини» айтган эди. Ана шу сўзлар айтилган пайтдан буён орадан неча ўн йиллар вақт ўтди. Социализм бизнинг воқелигимиз бўлиб қолди. У меҳнат аҳлини улуғлади, унинг фаровонлигини юксалтирди, унинг социал жиҳатдан ҳимояланишини таъминлади, эртанги кунга ишонч бағишлади. Социализм Ватанимизни ғоят катта иқтисодий, илмий-техникавий потенциалга эга бўлган қудратли давлатга, маданияти илғор мамлакатга, юксак даражада маълумотли жамиятга, халқларнинг бузилмас қардошлик иттифоқига айлантирди.

Кўп нарсага эришилди, ғоят катта тажриба орттирилди. Бироқ олға томон қўйилаётган ҳар бир қадам аввалгидек ҳозир ҳам «тамомила янги иш» бўлиб қолмоқда. Бу иш шу қадар янгики, иш формалари ва методларини, тактик шиорларни, талаб этилганида эса стратегик йўл-йўриқларни ҳам муттасил такомиллаштириб ва янгилаб турган тақдирдагина белгиланган йўлдан олға бориш мумкин.

Тарих сабоғи шундай, Ленин шундай таълим берган эди. Унинг ўзи партия сиёсатини кескин буриб юбориб, уни турмушнинг ўзгарган талаблари даражасига кўтариб, қатъий ҳаракатларнинг жуда ажойиб намуналарини кўрсатган эди. 1985 йилнинг апрелида КПСС, Марказий Комитет Лениннинг айни мана шу намунасига амал қилдилар. Ўшанда мамлакат тақдири учун ҳал қилувчи бўлган социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш йўлига ўтиб олинди.

Апрель Пленумида ўз характери жиҳатидан революцион бўлган янги стратегик мақсадлар ўртага қўйилди. Шу мақсадларга эришиш учун жамият турмушининг барча томонларини ўзгартириш соҳасида тинимсиз ишлаш, уларни ортиб бораётган ишлаб чиқарувчи кучларга, халқнинг моддий ва маънавий талаб-эҳтиёжларига қайта-қайта мувофиқлаштириш зарур. Пленум партия билан бутун мамлакатни доимий изланишга йўналтирди, бундай изланиш биз ақидаларнинг биридан халос бўлиб, бошқа бир ақидаларга асир бўлиб қолишимиз мумкин бўлган аҳволга барҳам бериши керак эди.

(Давоми иккинчи бетда).

ХАЛҚ ХОТИРАСИДА МАНГУ ЯШАЙДИ

Совет кишилари ўзларининг ҳамма ишлари ва зафарларини Коммунистик партия билан дунёда биринчи социалистик давлатнинг асосчиси — Владимир Ильич Лениннинг мангу барҳаёт таълимотига мувофиқ олиб бормоқдалар. Одамларнинг порлоқ келажаги, озодлиги ва бахт — саодати йўлини кўрсатиб берган йўлбошчига барча мамлакатларнинг пролетарлари беҳисоб зўр ҳурмат бажо келтирмоқдалар.

В. И. Ленин туғилган куннинг 117 йиллиги куни — 22 апрелда Тошкентдаги намойишлар хиёбони гавжум бўлди. Одамлар доҳий мутафаккир хотирасини ҳурмат билан эсга олиш учун бу ерга келдилар. Тантанали куйлар остида В. И. Ленин ҳайкали пойига гулдасталар қўйилади.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советидан, Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округининг ҳарбий кенгашидан, Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитетидан, Тошкент шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитетидан, партия, уруш ва меҳнат ветеранларидан, Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетидан, кўпдан-кўп завод ва фабрикаларнинг, ташкилотлар, муассасалар ва ўқув юртларининг коллективларидан гуллар қўйилади.

Гул қўйиш маросимида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари ва аъзолигига кандидатлар И. Б. Усмонхўжаев, Т. А. Алимов, В. П. Анишчев, П. В. Догонкин, Ғ. Ҳ. Қодиров, В. Н. Лобко, Р. Н. Нишонов, В. И. Огарок, Н. И. Попов, М. Ҳ. Холмуҳамедов, Х. Алимова, И. Ҳ. Жўрабеков, Б. Ф. Сатин, В. А. Хайдуров, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. П. Романовский, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. У. Султонова қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

ЛЕНИНИЗМ — ҚАЙТА ҚУРИШ НАЗАРИЯСИ ВА СИЁСАТИНИНГ НЕГИЗИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Партия жамиятимизда мавжуд бўлган турғунлик тенденцияларига, ленинча принциплардан чекинишларга қатъий баҳо берди. М. С. Горбачев таъкидлаганидек, партия «салбий жараёнларнинг сабабларини тушуниб олиш ва ҳаракатимизни жадаллаштирадиган, хатоларнинг такрорланмаслиги кафолатини берадиган, олға ва фақат олға бориб, социализмга узвий равишда хос бўлган, ўзини-ўзи доимий мукаммаллаштириш қобилиятини амалда исботлайдиган чора-тадбирларни ишлаб чиқишга» азму-қарор берганлигини кўрсатди.

Қайта қуриш бошланганига икки йил бўлди. Биз аввало, ижтимоий муҳитдаги ўзгаришларни қайта қуришнинг дастлабки натижалари, деб биламиз. Руҳсизлик, бефарқлик, лоқайдликнинг илдизлари ҳали узил-кесил юлиб ташланмаган бўлса ҳам, ҳар ҳолда асосан қирқилди. Халқ оммаси янгиланишдан иборат ижодий ишга манфаатдорлик билан қўшила бошлади. Меҳнат аҳли ўзини тобора кўпроқ турмушнинг хўжайини, деб билмоқда, ўз давлатининг ҳозирги ва келажаги учун, социализм тақдири учун масъулиятни ҳис этди. Меҳнаткашлар қайта қуришни ўзларининг жонажон иши деб, бутун қалби билан астойдил қабул қилдилар.

Ленин комсомоли съездидан яқинда олган таассурот остида бўлганимиз туфайли совет ёшлари ғайрат-шижоатининг жўш урганлигини қайд этиб ўтиш, айниқса, қувончлидир. Улар бизнинг ўзгартирувчилик ишимизга ёшларга хос завқ-шавқ ва ғайрат-шижоат бағишламоқдалар, XXI аср йўлида бизни кутаётган энг катта, энг масъулиятли ишларни ўз зиммаларига олишга тайёр туришдек фидокорлик кўрсатмоқдалар. Улар, ёшлар партия бошлаган қайта қуриш ишини давом эттиришлари керак.

Хуллас, қайта қуриш жамият кенг қатламларига тобора чуқур кириб бормоқда.

Шу муносабат билан қуйидагиларни эсга олиш ўринлидир. Ленин 1918 йилнинг январида Советларнинг III съездида Совет ҳокимияти ҳозирдаёқ қандай самаралар берганлиги тўғрисида гапириб, бундай деган эди: «Меҳнаткаш халқнинг энг ичкарисига, омма ичкарисига бир назар солинг, у ерда ташкилий ижодий иш мавж урмоқда... революция нури билан чароғон, янгилик яратувчи ҳаёт... қайнамоқда». Бу эса Лениннинг фикрича энг муҳимидир. Чунки партиянинг энг асосий вазифаси миллионларни ҳаракатга келтиришдан. Ленин таъбири билан айтганда «революциянинг, уйғониш ва янгиланишнинг буюк кучларини юзага келтиришдан» иборатдир.

Эндиликда содир бўлаётган ўзгаришларга шундай позицияларда туриб баҳо берар эканмиз, энг муҳими мамлакат уйғонди, ҳаракатга келди, деб айтиш мумкин. Биз эришиш учун ҳаракат қилаётган сифат жиҳатидан туб бурилиш ҳозирча ҳал қилинмаган бўлса-да, — бунинг учун вақт керак, — аммо сиёсий, маънавий ва ахлоқий жиҳатдан катта ўзгаришлар қилинаётганлиги яққол кўриниб турибди. Бу — партиянинг улкан зафари, совет халқининг ажойиб ғалабасидир.

Партия жамиятда жуда катта қайта қуришни амалга ошира бориб, куч-ғайрат энг кўп даражада қаратилиши зарур бўлган бош йўналишларни, энг муҳим соҳаларни алоҳида ажратиб кўрсатмоқда. Ватанимиз қудратининг асоси — экономика булар орасида энг муҳим соҳадир. Ҳозир бунда жамият турмушининг чуқур қатламларига даҳл қилаётган жуда қизғин, ниҳоятда қийин ишлар авж олдирилмоқда. Экономикада қайта қуришнинг бутун бориши унинг потенциалини кучайтиришга, янги, тобора кенг миқёсли сиёсий ҳамда социал вазифаларни ҳал этиш учун шарт-шароитларни яратишга қаратилган.

Экономикада қайта қуриш нима? Бу аввало хўжалик муносабатларининг бутун системасини тубдан ўзгартириш бўлиб, у омманинг ташаббуси ва ижодкорлигига кенг имконият очади. Бу — интенсивлаш йўлидаги муттасил ривожланиш, ўсиш суръатларини сифат жиҳатдан янги мазмун билан бойитишдир. Жамиятдаги революцион янгиланиш биз экономикадаги қайта қуришни қанчалик тубдан, тез ва чуқур ўйлаб ўтказишимизга кўп жиҳатдан боғлиқ бўлади.

1985 йилнинг апрелидан кейин ўтган вақт қайта қуриш кенг программасини ишлаб чиқиш, ишлаб чиқарувчи кучларни ҳам, ишлаб чиқариш муносабатларини ҳам қамраб олувчи катта-катта сиёсий, иқтисодий ва ташкилий чора-тадбирларни кўриш даври бўлди. Одамлар янгича ўйлаш ва ҳаракат қилишни ўргана бошладилар. Тажриба орта борди, хўжалик юритиш янги иқтисодий методлари пишиқтирилди, уларни қўлланиш соҳалари изчиллик билан кенгайтириб борилди.

Бошқача қилиб айтганда, биз йўлнинг мана шу жуда мураккаб қисмида дастлабки қадамни қўйдик. Энди навбатдаги, яна ҳам масъулиятли ва қийин қадам қўйилиши лозим. Такомиллаштириш жараёнини давом эттира бориб, ўйлаб қўйилган, аниқ белгиланиб, синаб кўрилган, эндиликда амалий равишда рўёбга чиқариш учун кенг йўл очиб қўйилган нарсаларнинг ҳаммасини турмушга татбиқ этиш борасидаги ишларни авж олдириб юбориш зарур.

Чуқур ўзгартишлар кўлами кун сайин кенгайиб бормоқда. Хўжалик қурилишининг барча соҳаларида кенг қамровли ишлар олиб борилмоқда. Қайта қуриш мароми конкрет амалий ишлар ва зафарларда тобора кўпроқ сезилмоқда. Қайта қуриш коллективларнинг турмушига қатъий кириб бормоқда, тўсқинлик қилиш механизмини ва эскириб қолган андазаларни бузиб ташламоқда, социализм учун ишламоқда.

Мана шуларнинг ҳаммаси ҳозирдаёқ муайян самара бермоқда, бу эса шубҳасиз муттасил ортиб боради. Эришилган натижаларни асло бўрттириб кўрсатмай, шуни айтиш мумкинки, хўжалик соҳасидаги вазият умуман яхшиланиб, ижобий тенденциялар кучайиб бормоқда. Масалан, ўтган йили саноатни ривожлантириш суръатлари ўтган тўққиз йил мобайнида энг юқори суръатлар бўлди. Экономикани ривожлантириш интенсив омиллари тобора кўпроқ намоён бўлмоқда. Чунончи, 1986 йилда саноатда меҳнат унумдорлигини ўстириш суръатлари ўн биринчи беш йилликдаги ўртача йиллик даражадан 1,5 баравар ортиқ бўлди.

Яқиндагина қолоқлар қаторида бўлган тармоқлар ишида ижобий ўзгаришлар рўй берди. Гап аввало, қора металлургия, нефть ва кўмир саноати тўғрисида боряпти. Агросаноат комплексида яхшилик сари ўзгаришлар тобора кўпроқ сезилмоқда. 1986 йилда дон экинларидан кейинги саккиз йил ичида энг мўл ҳосил олинди. Чорвачилик маҳсулотлари етиштириш кўпаймоқда. Социал соҳадаги силжишлар кўзга ташланиб қолди.

Бу ишнинг бошланиши, холос. Биз қатъиян олға боришимиз, қайта қуриш ғояларини амалий ишларда рўёбга чиқаришимиз керак. Бунда ҳам ҳали кўпгина қийинчиликларни бартараф этиш лозим бўлади, бунинг устига ҳамма иш исталганидек бормаяпти. Белгиланган режаларнинг кўпи секинлик билан, баъзида эса ярим-ёрти ва ноизчил амалга оширилмоқда. Ўтган йилларга хос бўлган турғунлик инерцияси ҳали ҳамма жойда бартараф этилмаган. Бир қанча тармоқларда янгилик билан ўз умрини яшаб бўлган эскилик ҳамон бемалол яшаб, бир-бирига қўшилиб кетмоқда. Бош йўналишга аниқ риоя этиш, партия ишлаб чиққан дадил новаторлик ўзгартишлари йўлидан оғишмай бориш учун кадрларимизнинг юксак сиёсий етуклиги, мана шу барча жараёнлар диалектикасини чуқур англаб етиш керак.

Михаил Сергеевич Горбачев комсомолнинг XX съездида сўзлаган нутқида таъкидлаганидек, ўн иккинчи беш йиллик ва аввало яқин 2—3 йил биз учун мураккаб бўлади, бунда халқ хўжалигидаги қайта қуришнинг ҳар бир белгиловчи йўналишида тубдан чуқур силжишларга эришиш зарур бўлади. Шу беш йилликда алоҳида ўрин ажратилмоқда. Биз кечиктириб бўлмайдиган вазифаларни ҳал этиш, янги хўжалик механизмини ва бошқариш системасини пишиқтириш билан бир қаторда партия XXVII съездида қабул қилинган узоқ муддатли программани бажариш пойдеворини яратишимиз лозим. Шундай қилиб, бизнинг экономикамиз Владимир Ильич Ленин сўзлари билан айтганда, «жуда ҳам кескин ва қийин..., бошқача усулларни, кучларни бошқача тақсим қилиш ва улардан бошқача фойдаланишни, бошқача эътибор бериш, бошқача психология ва хоказоларни» талаб қиладиган ўтишни амалга оширади.

Шу жиҳатдан 1987 йил диққатга сазовордир. Биз бу йил нималарни қила олишимизга кўп нарса боғлиқ бўлади. Экономика беш йиллик топшириқларига қатъий мувофиқ равишда, партия ишлаб чиққан принципиал янги ёндашувларни, хўжалик юритиш элементларини амалда рўёбга чиқариш шароитида ривожлантириб борилади. Иқтисодий ва социал вазифаларни ҳал этиш учун ўсишнинг чуқур омилларини ҳаракатга келтириш зарур. Аввало, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, маҳсулот сифати тубдан яхшиланишини таъминлаш, инвестиция жараёнини қайта қуриш, ишлаб чиқариш потенциалидан яна ҳам тўлиқроқ фойдаланиш шулар жумласидандир.

Бинобарин, 1987 йил — экономикада қайта қуришни амалга оширишда биз ҳал қилувчи марраларга чиқиб оладиган йилдир. Мана шу марралардан олдимизда турган ишларнинг бош йўналишлари яққол кўзга ташланади. Қайта қуриш революцион назарияси айни шу йилдан реал, конкрет, сезиларли ишларда рўёбга чиқарила бошланишини, айни шу йил қайта қуриш назарияси амалда синаб кўрила бошланишини, етуклик имтиҳонидан ўтишини чуқур англаб олиш зарур. Хўжалик қурилишининг ҳар бир участкасида эса бу имтиҳондан шараф билан ўтилиши керак.

Ўртоқлар! Жадаллаштириш иқтисодий ўсишнинг барқарор қонунияти бўлиб қолиши учун биз унинг узоқ муддатли омилларини, биринчи навбатда эса фан-техника тараққиёти ютуқларини тўла-тўкис эгаллаб олишимиз лозим. Ленин бундай деган эди: «Бутун илм-фанни, техникани, бутун билимларни, санъатни олиш керак. Бусиз биз коммунистик жамият турмушини қуролмаймиз». Қайта қуриш даврида айни мана шундай ленинча ёндашув алоҳида аҳамиятга эга бўлмоқда. Биз социализм афзалликлари ва унинг чексиз имкониятларини бутун дунёда исботлашимиз, маҳсулот самарадорлиги, сифати, меҳнат унумдорлиги жиҳатидан дунёда энг илғор марраларга чиқиб олишимиз лозим.

Қайта қуриш шароитида шу вазифаларни ҳал этиш ягона фан-техника сиёсатини амалга оширишга бошқача ёндашишни талаб этади. Бу сиёсат чинакам революцион ва юксак самарали сиёсат бўлиши керак. Бу сиёсатни рўёбга чиқариш ишлаб чиқариш потенциалимизни тез ва тубдан янгилашни таъминлаши муҳимдир.

КПСС XXVII съезди ҳозир ишлаб чиқариш аппаратини реконструкциялашга, техника билан қайта жиҳозлашга қаратилган йўлни изчиллик билан амалга ошириш бош вазифа эканлигини аниқ белгилаб берди. Бу йўл-кампания эмас, балки, партиянинг дунёда содир бўлаётган фан-техника революциясини мамлакат экономикасидаги чуқур ўзгартишлар билан узвий боғлашга қаратилган қатъий изчил йўлидир. Фан-техника тараққиётининг энг муҳим йўналишларидан дадил ва сабот билан ҳаракат қилиб бориш керак.

Бу аввало илм-фанга асосланган ишлаб чиқаришларга, шу жумладан машинасозликка, сифат жиҳатдан янги ҳисоб техникасини, илғор технология жараёнларини, серунум машина ва ускуналарнинг яхлит системаларини, материалларнинг янги турларини яратишга тааллуқлидир. Буларнинг ҳаммаси техника билан тубдан қайта қуролланишнинг ишончли негизидир.

Биз фан-техника тараққиётини жадаллаштириш вазифаларини ҳал этиш учун энг асосий нарсага — совет халқи вужудга келтирган қудратли илмий потенциалга эгамиз. Лекин тўғрисини айтсак, жамиятнинг ғоят катта интеллектуал кучларидан тўлиқ фойдаланилаётгани йўқ. Бу миллий бойликни, бизнинг жуда катта мулкимизни йўл қўйиб бўлмайдиган даражада исроф қилишдир. Партия илм-фан ютуқларини халқ хўжалигида қўлланишни бутун чоралар билан активлаштириш, фан-техника тараққиётининг бош йўналишларида ёриб ўтишга эришиш вазифасини қўймоқда.

Биз фундаментал илм-фандан илдамроқ ишончли замин ҳозирлашни, унинг ишланмалари яқин вақт ичидаёқ бой самаралар бериши учун, тадқиқотларнинг фойдали натижалари ҳисоботлар тўпланган жуда катта китоблар ва мақолаларда қолиб кетмаслиги учун юксак самара беришини кутишга ҳақлимиз. Барча қимматли илмий маҳсулот дарҳол ишга солиниши керак.

Ҳозир фундаментал фанни, олий мактаб, тармоқ илм-фанини қайта қуриш, уларнинг куч-ғайратларини бирлаштириш, мусобақалашиш принципларидан кенг фойдаланиш, ишлаб чиқарувчи кучларни тубдан ўзгартиришга қўшиладиган ҳисса учун ҳар бир илмий коллектив ва ҳар бир олимнинг масъулиятини кучайтириш борасидаги тадбирлар комплекси амалга оширилмоқда.

Эндиликда фан билан ишлаб чиқаришнинг бирлашувига амалда эришиш масаланинг ўзагидир. Биз айни мана шу соҳада энг катта камчиликларга эгамиз. Шуни ҳам ҳисобга олиш керакки, илм-фангина ишлаб чиқариш олдида қарздор бўлиб қолмай, шу билан бирга ишлаб чиқариш ҳам илм-фан олдида қарздордир. Ишлаб чиқариш фан-техника ютуқларини, ҳатто ишлаб чиқаришнинг ўзини революционлаштирувчи ютуқларни қониқарсиз ўзлаштирмоқда.

Маҳсулотнинг техникавий даражаси ва сифатини бутун чоралар билан ошириш фан-техника тараққиётининг ғоят муҳим мақсадидир. Сифат барча ютуқларимизнинг умумлашма ифодаси бўлиб қолиши керак. Бу гап техникавий ғоялар ва лойиҳа ишланмаларига, машина ва материалларнинг конструкцияларига, меҳнатни ташкил этиш ҳамда билим ва малакани оширишга тааллуқлидир. Маҳсулотнинг юқори сифатли бўлиши тўғрисида, шу нарса иш нормасига айланиб қолиши ҳақида ғамхўрлик қилиш ҳар бир меҳнат коллективининг энг муҳим вазифаси бўлиши керак. Эндиликда партия вазифани мана шундай қилиб қўймоқда.

Биз учун сифат проблемаси ниҳоятда ўткир проблемадир. У иқтисодий проблемадан сиёсий проблемага, социализмнинг бунёдкорлик қобилиятларига дахлдор масалага айланиб қолди. Партия бутун халқни юксак сифат учун курашга отлантирди. Ташкилий-сиёсий ва иқтисодий жиҳатдан кўрилган жиддий чоралар эскириб қолган сифатсиз маҳсулот йўлига ғов солиб, виждонан ишлашни рағбатлантиради.

Биз давлат қабулини жорий этишдек қаттиқ тадбирни ҳам амалга оширишга мажбур бўлдик. Маҳсулот сифати устида ишлаш ўз ҳолига ташлаб қўйилган корхоналарда, тармоқларда бу жараён оғир, бир қанча ҳолларда уқубатли ўтмоқда. Энг аввало машинасозликда шундай бўлмоқда. Яна ҳам қатъий талаблар натижасида шу комплекснинг кўпгина корхоналарида биринчи кварталда ниҳоятда мушкул вазият вужудга келди. Машинасозлар халқ хўжалигига юзлаб миллион сўмлик маҳсулотни кам етказиб бердилар. Ҳозир аҳвол ўнгланмоқда. Аммо сифат учун курашнинг дастлабки тажрибасидан жиддий хулосалар чиқариб олиш керак, чунки бу ишда бўшашувчанликка йўл қўйиш мумкин эмас.

Меҳнаткашларнинг юксак даражадаги онглилигига, гражданлик виждонига муносиб баҳо бериш керак. Улар кўрилган чораларни чуқур тушунмоқдалар, бу чоралар пировард натижада ҳар бир совет кишисининг фаровонлигига хизмат қилади. Айни вақтда бу ишчилар синфини энг замонавий меҳнат воситалари, ғоят янги технологиялар билан таъминлаш учун хўжалик раҳбарлари зиммасига юксак масъулият юклайди. Бошқача сўзлар билан айтганда, бизнинг вазифамиз фан-техника тараққиётини сифат учун курашга тўла-тўкис хизмат қилдиришдан иборатдир.

Ўртоқлар! Коммунистик партия ўзининг бутун фикри-зикри ва ҳаракатини халқ фаровонлигини оширишдан, шахснинг равнақ ва камол топишини таъминлашдан иборат олижаноб мақсадга бўйсундирмоқда. Ана шу программавий йўл-йўриқ жадаллаштиришнинг бутун моҳиятини белгилаб бермоқда. Партия инсон манфаатларини, унинг ҳаётий муддаоларини, талаб-эҳтиёжлари ва юмушларини деб, жамиятда туб ўзгартишларга қаратилган қатъий йўлга ўтиб олди.

Бугунги кунда социал соҳани устун даражада ривожлантириш, унинг моддий-техника базасини бутун чоралар билан мустаҳкамлаш, унга дунёдаги илғор ижтимоий тузумга мос келадиган, замонавий қиёфа бағишлаш ҳозир чуқур ўзгартишларнинг ғоят муҳим омили бўлиб қолмоқда. Энг муҳими эса ишлаб чиқариш билан социал соҳани ривожлантириш ўртасида юзага келган узилишни жуда қисқа муддатлар ичида бартараф этишдан иборат. Олға томон ҳаракатга тўсқинлик қилаётган мана шу нособ номутаносибликка барҳам бериш — бизнинг вазифамиздир.

Партия бошқарувнинг барча даражаларидаги ишга социал йўналишни кучайтиришни талаб этмоқда. Бу масалаларга етарли баҳо берилмаслигига, баъзида эса менсимасдан муносабатда бўлинишига чек қўйиш лозим. Бу соҳада меҳнаткашларнинг унумли меҳнат қилиши учун ҳам, яшаши ва турмуши учун ҳам қулай шарт-шароитларни вужудга келтира бориб, кенг миқёсда сабот-матонат билан ҳаракат қилиш зарур. Шу нарса ҳамма жойда, ҳар бир раҳбар учун норма, қонун бўлиб қолиши керак. Зотан бу қонунни бузаётган киши меҳнат коллективига бошчилик қилиш учун ҳеч қандай ҳуқуққа эга эмас.

Партия ва ҳукумат совет кишилари қайта қуриш натижаларини, социал турмушда яхшилик сари ўзгаришларни мумкин қадар тезроқ ҳис этишларига сабот билан эришиб бормоқдалар. 1986 йилда уй-жойлар, болалар боғчалари, касалхоналар ҳар қачонгидан кўра кўпроқ барпо этилди. Бироқ шу проблеманинг ўткирлигини ҳисобга олиб, яна ҳам кўпроқ барпо этилиши керак, албатта. Яқинда Марказий Комитет беш йилликнинг қолган йилларида уй-жойлар, социал-маданий муассасалар қурилиши суръатларини анча кучайтириш тўғрисида қарор қабул қилди.

Эндиликда кўп нарса марказдаги, шунингдек жойлардаги ташаббусга ва ишларнинг ташкил этилишига боғлиқ. Бизга эса кўпинча айни мана шу нарса етишмаяпти. Муайян ижобий силжишларни қайд эта туриб, социал соҳани ривожлантиришда ҳамма жойда қатъий бурилиш рўй берди, деб бўлмайди. Кўпгина тармоқларда, республикалар ва областларда социал-маданий объектлар қуриш планлари бажарилмади, капитал маблағлар чала ўзлаштирилмоқда. уй-жойлар, болалар боғчалари ва бошқа кўпгина объектлар сифати паст ҳолда фойдаланишга топширилмоқда. Афтидан, бунда ҳали ҳамма ўз ишини қайта қуриб олмаган кўринади.

Социал-маданий ривожланиш соҳасидаги бошқа вазифаларнинг аҳамиятини камситмасдан шуни айтиш керакки, ҳозир уй-жой проблемаси энг ўткир проблемадир.

Биз халқ олдида бу масалани 15 йил ичида ҳал этамиз, деб катта мажбурият олдик. Бу борада барча имкониятларни ишга солиш, барча мавжуд ресурслар: давлат капитал маблағлари, меҳнат коллективларининг маблағларидан энг кўп даражада фойдаланиш, кооператив ва якка тартибда уй-жой қуриш кўламларини кенгайтириш зарур. Шу нарса мутлақо равшанки, бу вазифа тобора умумхалқ вазифаси бўлиб қолмоқда ва барча меҳнаткашларнинг актив иштирокисиз уни ҳал этиш ғоят қийин бўлади.

Ҳамма жойда аниқ-пухта ва конкрет иш программасига эга бўлиш, уни амалга оширишнинг босқичларини белгилаб олиш керак. Кўп сменали иш режимига ўтиш натижаларидан актив фойдаланиш мақсадга эришиш йўлларидан биридир. Бу эса мавжуд қувватларнинг янада тўла самара билан ишлаши ҳисобига янги ишлаб чиқариш қурилишидан воз кечиш, ресурсларни меҳнат коллективларининг етилган социал проблемаларини ҳал этиш учун қайта тақсимлаш имконини беради.

Истеъмол товарлари ишлаб чиқаришни ва хизмат соҳасини, уларнинг хилини кўпайтириш ва сифатини яхшилаш соҳасидаги куч-ғайратлар оширилмоқда. Алкоголли ичимликлар ишлаб чиқариш қатъиян — икки йил ичида деярли икки баравар қисқартирилганлиги халқ истеъмоли моллари структурасида анча силжишга эришишга кўмаклашди. Энг муҳими шуки, соғлом турмуш тарзини қарор топтириш мана шу билан боғлиқдир. Бу иш ишлаб чиқаришда ҳам, турмушда ҳам ўз самараларини бермоқда.

Кучли социал сиёсатни рўёбга чиқариш — партиянинг қатъий йўлидир ва бу йўл изчил амалга оширилаверади. Бу йўл муваффақият қозониши учун бутун жамият куч-ғайрат сарфлаши керак. Меҳнаткашлар умумий ишга, ижтимоий бойликни кўпайтиришга тобора кўпроқ ҳисса қўшаётганлиги — жамият фаровонлигининг, турмуш даражасини янада юксалтиришнинг ягона манбаидир. Ҳар бир кишининг меҳнатига унинг конкрет натижасига қараб баҳо берилиши керак. Социал адолатимизнинг негизи мана шундадир. Социал адолат текисчиликка зиддир. У ижодий, юксак самара билан ишлаётган коллективлар ва меҳнаткашларга реал афзалликлар яратиб бериши керак. Биз социал адолат принципини меҳнатга ҳақ тўлаш масалаларидагина эмас, балки инсоннинг барча эҳтиёжларига нисбатан ҳам тўла амалга оширишимиз зарур.

Меҳнат фаолиятининг кооператив ва якка тартибдаги формалари кенгайтирилиши инсон манфаатларига, ташаббусни ривожлантиришга ёрдам беради. Партия ҳозирги шароитда кооперация тўғрисидаги ленинча ғояларни янада чуқурроқ идрок этмоқда, ривожлантирмоқда ва амалда қўлламоқда. Аҳолининг товарлар ва хизматларга бўлган тобора ўсиб бораётган хилма-хил эҳтиёжларини таъминлашда кооперацияга муҳим роль ажратилмоқда. Совет кишиларининг талаб-эҳтиёжларини қондиришнинг давлат системасида кооператив формалар муҳим қўшимча бўлади. Шунинг учун ҳам бу йўлда барча асоссиз чеклашларга барҳам бериш керак.

Жамиятнинг социал турмушига кириб келаётган барча янгиликлар амалий жиҳатдан ҳамма жойда қўллаб-қувватланиши ва кенг ёйилиши, инсон фаровонлиги тўғрисидаги ғамхўрлик партия, совет, хўжалик органларининг ҳамиша диққат марказида бўлиши ғоят муҳимдир.

Ўртоқлар! Экономикани барқарор ривожлантириш асосидагина қайта қуриш ишини чинакам олға томон силжитиш мумкин. Қайта қуриш аҳволни издан чиқарувчи турли омиллар, шу жумладан табиий омиллар таъсирига боғлиқ бўлмаслиги лозим. Биринчи кварталда халқ хўжалиги соҳасида амалга оширилган ишлар қандай бўлди? Январь ойида кескин пасайишга йўл қўйилди. Кўпгина тармоқлар ва иттифоқдош республикалар янгича, бирмунча кескин шароитда ишлашга тайёр эмасликлари, ўтмиш юкидан ҳоли бўла олмаганликлари, хўжасизлик ўсимталарини экономиканинг жонли тўқимасидан юлиб ташламаганликлари натижасида шундай бўлди. Қиш қаттиқ келганлиги камчиликларимизни янада яққол кўрсатиб берди, уларни чуқурлаштирди.

Қабул қилинган чора-тадбирлар туфайли биринчи кварталда ишларнинг аҳволи бирмунча яхшиланди. Бу барқарор ўсиш учун бизда имкониятлар мавжудлигидан далолат беради. Ҳар қандай дадил иш сингари экономикада қайта қуриш — мураккаб, қийин иш, аммо орқага чекиниш мумкин эмас. Айниқса, ходимлар айрим қисмининг эскича усулларда ишлашига, янгиликни қабул қилмаслигига тоқат қилиб бўлмайди. Мамлакат олдида турган вазифаларни ҳал этиш барча меҳнат коллективларининг, ҳар бир меҳнаткашнинг тўла самара билан ишлашини, план топшириқлари ва мажбуриятлар оғишмай бажарилишини талаб этади.

Ленин туғилган куннинг 117 йиллигига бағишланган Бутуниттифоқ коммунистик шанбалиги чинакам меҳнат байрами бўлди. Ишчилар, колхозчилар, хизматчилар, пенсионерлар, ўқувчилардан бир юз олтмиш миллионга яқин киши юксак сиёсий ва меҳнат активлигини намойиш қилиб, бу шонли санани зарбдор меҳнат билан нишонлади.

Бизнинг вазифамиз — ижодий бунёдкорлик муҳитида ҳеч иккиланмай, танланган йўлдан бориш, қайта қуриш мамлакатнинг истисносиз барча бурчакларига, ҳар бир меҳнат коллективига, ҳар бир кишига етиб боришига эришишдан иборат. Қайта қуриш учун ленинчасига жўшқинлик, қатъият билан кураш олиб бориш зарур — большевиклар революция учун, социализм ғалабаси учун шундай курашган эдилар.

шиор бўлиб қолиши керак.

Касаба союзлар ва комсомол съездлари, ижодий союзлар, бошқа жамоат ташкилотларининг съездлари принципиал қарорлар қабул қилиш билан тугади. Бу ташкилотлар қайта қуришга салмоқли ҳисса қўшиши, унда меҳнаткашларнинг иштирокини активлаштириши, уларни янги-янги зафарларга отлантириши лозим. Бунинг учун яхши резолюциялар қабул қилишнинг ўзи кифоя қилмаслиги тушунарли. Дабдабабозликдан, бир қолипда ишлашдан, ўн йиллар давомида таркиб топган расмиятчиликдан халос бўлиш учун қизғин иш олиб бориш зарур.

Демократияни кенгайтириш — экономикадаги ўзгартишларнинг ўзига хос хусусиятидир. Халқ хўжалигидаги ўзгаришлар «Хўжалик соҳасида айни демократик централизмни жорий қилиш»... тўғрисидаги ленинча талабга тўла мос келади. Ленин демократик централизмнинг кучи ҳар иккала томон — марказлаштирилган планли раҳбарликни ва омманинг кенг ташаббускорлигини актив қўшиб олиб боришида деб ҳисобларди. Шунга қарамай, марказнинг роли кўп йиллар давомида асоссиз равишда ошиб борди, ишлаб чиқаришда демократияни ривожлантириш борасида сўздан нарига ўтилмади.

Экономиканинг миқёслари кенгайиб, уни бошқариш кўп марта қийинлашган, мамлакат олдига принципиал жиҳатдан янги-янги вазифалар қўйилаётган ва кадрлар потенциали даражаси беқиёс ўсган ҳозирги пайтда централизмнинг мазмуни сифат жиҳатдан ўзгариб бормоқда. Марказ қуйи бўғинлар ишини батафсил чеклаб қўйишдан қатъиян халос бўлиб, куч-ғайратларни халқ хўжалигининг стратегик проблемаларига, умумдавлат манфаатларига риоя этилишига сафарбар этиши зарур. Раҳбарликнинг омилкорлигини ва самарадорлигини, омма орасида, жойларда юзага келадиган барча қимматли ташаббуслар бутун чоралар билан қўллаб-қувватланишини таъминлайдиган иқтисодий методлари асосий ўринни олмоқда.

Бундай ёндашув экономиканинг марказий идораларини ва энг аввало СССР Госпланини тубдан қайта қуришни назарда тутади. Бошқарувнинг тармоқ ва территориал органлари фаолиятида туб ўзгаришларни амалга ошириш зарур. Демократизм улар ички турмушининг нормаси бўлиб қолиши, бутун ишнинг услуб ва методларини белгилаши лозим.

Демократик централизмнинг бошқа соҳаси — жойлардаги, меҳнат коллективларидаги демократия ҳам янги мазмун билан бойимоқда. Инсон омилининг роли ўсиб бораётган, ҳар бир коллектив ва ҳар бир ходимдан ишга ижодий, манфаатдорлик билан муносабатда бўлиш талаб этилаётган шароитда экономикада демократия ўзининг янги формаларида: ўзини-ўзи бошқарув, сайлаб қўйиш, ишлаб чиқариш ва социал вазифаларни ҳал этишга меҳнаткашлар таъсир ўтказишининг реал имкониятлари тарзида намоён бўлади. Буларнинг ҳаммаси туб ислоҳот ўтказишни, таркиб топган ва экономикани турғун ҳолатга келтириб қўйган қолоқликни революцион тарзда парчалашни талаб этади.

Бошқарувни қайта қуриш ишлаб чиқаришнинг асосий бўғини бўлган корхонадан бошланди. Кенг кўламда олиб борилган экспериментлар синов майдони тариқасида хизмат қилиб, экономиканинг энг муҳим тармоқларини хўжалик юритишнинг янгича шароитга ўтказиш учун йўл очиб берди, жорий этила бошланган тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш учун замин тайёрлади.

Партия иқтисодий стратегиясининг принциплари давлат корхонаси тўғрисидаги Қонун лойиҳасида ўз ифодасини топди. Бу ҳужжатнинг аҳамияти жуда каттадир. Мазкур Қонун лойиҳаси корхоналарга кенг имкониятлар беради ва айни вақтда фаолият натижалари учун улар зиммасига масъулият юклайди, тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи бошқарувни рўёбга чиқаришнинг иқтисодий ва ҳуқуқий шартларини белгилаб беради.

Қонун лойиҳаси умуман маъқуллаб кутиб олинди. Совет кишилари бу ҳужжатни зўр манфаатдорлик билан кутиб олдилар. Қонун лойиҳаси деярли ҳар бир моддасининг мазмуни муҳокама қилинмоқда. Бошқача бўлиши ҳам мумкин эмас, чунки Қонун лойиҳаси меҳнат коллективлари турмушининг туб масалаларига, меҳнаткашларнинг шахсий манфаатларига тааллуқлидир. Қонун лойиҳасининг бир қанча энг муҳим қоидалари, масалан, хўжалик раҳбарларини сайлаб қўйиш тўғрисидаги қоидаси ҳозирнинг ўзидаёқ ишлаб чиқариш коллективларида қўлланила бошлаганлиги бошқарувга янгича ёндашувлар қўллаб-қувватланаётганлигининг ёрқин далилидир.

(Давоми учинчи бетда).

Социалистик демократия — совет жамиятини ривожлантиришни жадаллаштиришнинг асосий воситаси

Ўртоқлар! Турмуш социализм, Ленин доимо такрорлаганидек омманинг жонли ижодкорлиги эканлиги тўғрисидаги ҳақиқатни чуқурроқ англашга, айниқса юксак қадрлашга ўргатди. Социалистик жамиятни ривожлантириш манфаатлари бундай ижодкорликни эркин ривожлантириш, халқ ташаббусини бўғиши ёки чеклаб қўйиши мумкин бўлган барча нарсаларни бартараф этиш учун шарт-шароит яратилишини қатъиян талаб қилади. Бу энг муҳим вазифадир. Марказий Комитетнинг январь Пленуми масалани шу тарзда қўйди. Пленум қарорлари туб демократиялаштиришга қаратилган. Партия сиёсий, социал, хўжалик практикаси ва маънавий турмушимизнинг барча томонларини қайта қуришнинг мақсади ва асосий воситаси — тўлақонли демократияни ривожлантиришда, деб билмоқда.

Бизларни кўп нарса социалистик демократияни ривожлантиришга дадил киришиш учун тайёрлади ва жуда яқинлаштирди. 1985 йилнинг апрелидан бошлаб партиянинг кундалик ишлари Марказий Комитетнинг инсон омилини активлаштириш, халқнинг социалистик ўз-ўзини бошқарувини такомиллаштириш, ошкораликни кенгайтириш зарурлиги тўғрисидаги принципиал хулосаларини ҳисобга олган тарзда ташкил этилди. Умуман демократия проблемаси диққат марказига қўйилди. Ўтмишнинг илҳомбахш, шунингдек оғир, аччиқ сабоқлари бизни шундай хулосага келишга мажбур этди.

Кўпроқ демократия бўлсин — бу даъватни совет халқининг ғоявий-сиёсий етуклиги ўсган, социализм принциплари ва қадриятлари жамият онгининг белгиловчи негизлари сифатида мустаҳкам қарор топган шароитдагина олға суриш зарур ва мумкин бўлди. Январь Пленумининг ғоялари ва қарорлари бу жиҳатдан кейинги вақтда амалга оширилган ишларнинг натижаларига, шунингдек социализмнинг барча ютуқларига таянади. Социализм бир вақтлар мазлум ва камситилган меҳнаткашлар оммасини юқори маълумотли, сиёсий жиҳатдан саводхон, гражданлик онглилиги ва масъулиятининг қадрига етадиган халққа айлантирди.

Социалистик демократия — жамиятдаги мавжуд фикрлар, позициялар, манфаатларни ифодалаш ва ҳисобга олишнинг кенг қамровли механизмидир. Бу бошқарувнинг одамлар талаб-эҳтиёжларига ўз вақтида муносабат билдира олишга қодир ўзгармас воситаси, ўз Ватанининг граждани руҳида тарбиялашнинг ноёб мактабидир.

Бундан икки йил илгари Марказий Комитет олдида қийин вазифа турган эди. Турғун тенденцияларга барҳам бериш, социализмга ёт ҳодисаларга қарши қатъий курашни бошлаш зарур эди. КПССдан жамиятда ўзининг авангардлик ролини амалда тасдиқлаш, у революцион тафаккур ва революцион ҳаракат партияси бўлиб келганлиги ва шундай бўлиб қолишини исботлаш талаб қилинарди. Партия бу вазифани шараф билан ҳал этди. Натижада унинг обрў-эътибори беқиёс даражада ўсди. Унинг новаторлик сиёсатини халқ ғоят кенг ва астойдил қўллаб-қувватлади.

Партия совет кишиларини жамиятимизни янгилашга даъват этиб, ишни қай тариқа қайта қуриш кераклигини ўз намунаси, ўз фаолияти билан кўрсатди. Партия қайта қуришни ўзидан бошлади. У партия ташкилотларини турғунликка маҳкум этган барча нарсаларни улоқтириб ташламоқда. У партия турмушининг ленинча нормаларига, раҳбарликнинг, коммунистик ахлоқийликнинг принципларига қатъий риоя этиш, партия ички демократиясини бутун чоралар билан ривожлантириш унинг бошланғич ташкилотлардан тортиб Марказий Комитетгача бўлган барча бўғинлари фаолиятига сингиб кетишига эришиш учун ҳаракат қилмоқда.

Марказий Комитетнинг январь Пленумида ривожланишимизга тўсқинлик қилган кўпгина қийинчиликлар ва нуқсонлар учун партия ва давлатнинг раҳбар органлари жавобгар эканлиги баралла айтилди. КПССнинг бундай ленинча принципиал, большевистик ўз-ўзини танқид позициясини меҳнаткашлар ҳақли равишда социализмнинг бунёдкорлик имкониятларини рўёбга чиқаришга тўсқинлик қилаётган барча нарсаларни улоқтириб ташлашга партиянинг қодирлиги ва тайёрлигининг ифодаси, деб билдилар. Партиянинг жасорати ва етуклиги мана шундадир. Олға томон дадил бораётган қудратли партиягина камчиликларни ошкора эътироф этиши, улар тўғрисида ҳеч нарсани яширмай гапириши мумкин.

Совет кишилари қайта қуриш йўлини қизғин маъқуллар эканлар, белгиланган йўлдан бошланган ҳаракат тўхтаб қолмаслигига, оғишлар бўлмаслигига ишонч ҳосил қилишни истайдилар. Бу эса бошланган ўзгаришлар муқаррарлигига ишончли гарантияларни таъминлаш учун партия зиммасига масъулият юклайди. Партия ўзининг соғлом ривожланиши тўғрисида ғамхўрлик қилиб, социалистик демократия кенгайтирилиши ва чуқурлаштирилишига қатъият билан эришиб, бундай гарантияларни вужудга келтиради, уларни янада мустаҳкамлайди.

Партия турмушидаги қайта қуриш сиёсий системамизнинг барча бўғинларида демократия сари дадил бурилиш қилиш учун ғоят муҳим намуна бўлиб хизмат қилади. Ўз фаолиятига мана шундай талабчанлик билан ва ўз-ўзини танқид руҳида баҳо бериш — халқ депутатларининг, бошқарув аппарати ходимларининг, идоралар, муассасалар, корхоналар раҳбарларининг, жамоат ташкилотлари активларининг гражданлик бурчидир.

Ошкора гаплашиб олайлик. Социалистик демократиянинг энг муҳим муассасаси бўлган Советлар Октябрь революцияси зиммаларига юклаган вазифани ҳамма жойда ҳам бажармаяптилар, ҳамиша халқ ташаббусининг асосчилари ва ташкилотчилари бўлмаяптилар. Ваҳолонки, қайта қуриш шароитида Советлар айни муқаррар равишда халқ ташаббусининг асосчилари ва ташкилотчилари бўлишлари керак. Партия Советларнинг ғайрат-шижоатини намоён қилиш, мустақиллигини кучайтириш учун барча чораларни кўрмоқда. Халқ депутатлари Советларига ўтказиладиган сайловни янада демократиялаштиришга оид янги қарорлар ҳам айни мана шунга қаратилган Социалистик халқ ҳокимияти ўрнатилган кунларда Лениннинг Россия меҳнаткашларига қарата айтган «Сизнинг Советларингиз — бундан буён давлат ҳокимияти органлари, ваколатли, ҳал қилувчи органлардир... Уларни мустаҳкамлангиз... Пастдан туриб ўзингиз ишга киришингиз» сўзлари чинакам

ЛЕНИНИЗМ — ҚАЙТА ҚУРИШ НАЗАРИЯСИ ВА СИЁСАТИНИНГ НЕГИЗИ

(Давоми. Боши иккинчи бетда).

Экономикада демократиялаштириш социалистик мусобақанинг сифат жиҳатдан янги ғоят муҳим формаси бўлган иқтисодий мусобақани ўртага қўймоқда. Бу корхоналарнинг энг кам маблағ сарфлаб, халқ хўжалигига зарур маҳсулот ишлаб чиқариш учун, шу асосда меҳнат коллективларининг ишлаб чиқариш ва социал мавқеини, уларнинг ривожланиш истиқболларини бутунлай белгилаб берадиган миқдорда даромад олиш учун беллашуви, курашидир. Тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш эндиликда айни шундай шароит яратмоқда. Давлат корхонаси тўғрисидаги Қонуннинг бутун лойиҳаси иқтисодий мусобақа ғояси билан суғорилгандир.

Қонун бошқарув бўлажак яхлит системасининг асоси бўлиб қолади. Олдинда бошқа мураккаб вазифаларни ҳал этиш турибди. Тармоқ ва регионал бошқарув структурасини, халқ хўжалиги комплекси ҳар бир бўғинининг роли ва ўрнини белгилаб бериш керак. Бу ўзгаришлар давлат корхонаси тўғрисидаги Қонуннинг асосий қоидалари доирасида амалга оширилади. Шубҳасиз, СССР Министрлар Советининг ишини такомиллаштириш соҳасида ҳам тадбирларни амалга ошириш талаб этилади.

Маълумки, КПСС Марказий Комитетининг актив тайёргарлик олиб борилаётган навбатдаги Пленумида экономикани бошқаришни сифат жиҳатдан қайта қуриш йўллари кўриб чиқилади.

Бошқарув яхлит системасининг барча жиҳатларини пишиқтириш маълум муддатни талаб қилиши тушунарлидир. Қийинчиликлар, эҳтимол, вақтинча муваффақиятсизликлар бўлиши мумкин, чунки эскирган ва ўз умрини ўтаб бўлган иш усуллари илғор нарсаларга, янгиликка тўсқинлик қилади. Дадиллик ва қатъият билан, муваффақиятга ишонч билан ҳаракат қилиш керак. Қайта қуриш ўзининг туб манфаатларига мос эканлигига амин бўлган халқимиз уни бутун чоралар билан қўллаб-қувватлаётганлиги бунинг гаровидир.

Мамлакатда содир бўлаётган ишлаб чиқариш кучларининг тубдан ўзгараётганлиги, ишлаб чиқариш муносабатлари такомиллашаётганлиги, улар ўзининг революцион кўлами, масалаларнинг дадил ўртага қўйилиши жиҳатидан турмушнинг реал талабларига мувофиқлаштирилаётганлиги янги иқтисодий сиёсат (НЭП) сари ленинча бурилишга ўхшашдир. Ҳозирги қайта қуришни янги иқтисодий сиёсат билан айнан бир хил, деб бўлмайди, албатта. Янги иқтисодий сиёсат капитализмдан социализмга ўтиш даврининг сиёсати эди.

Шу билан бирга товар — пул муносабатлари, хўжалик ҳисобидан фойдаланиш, коллектив ва якка тартибдаги меҳнат фаолиятини рағбатлантириш тўғрисидаги кўпгина ленинча қоидалар ўз кучини сақлаб қолади. Ҳаёт бу қоидаларни узоқ вақт қўлланиш мумкинлигини ва бу эса социализм ғалабаларидан асло чекиниш эмаслигини кўрсатди. Айнан шунинг учун ҳам партиямиз янги хўжалик вазиятида ленинча ғояларни ижодий ривожлантириб, уларни қайта қуришга хизмат қилдирмоқда.

Ўртоқлар! Қайта қуришнинг муваффақиятини оммани илҳомлантира оладиган ва бошлаб бора оладиган эътиқодли, ишбилармон кишилар белгилайдилар. Бу эса кадрлар билан олиб бориладиган сиёсий, тарбиявий, ташкилотчилик ишларининг ғоят муҳимлигидан яна бир бор далолат беради. Ўн йиллар давомида кўникиб қолган одатлардан воз кечиш, йўл-йўлакай ўрганиш, иш усулларини ўзгартиришга тўғри келаётган ҳозирги пайтда, ҳар қандай вазиятни, ҳатто энг мураккаб вазиятни ҳам вазминлик билан таҳлил қила билиш, қарорларнинг янгилигидан чўчимаслик, ўзини йўқотиб қўймаслик, салбий тажрибалардан ҳам ижобий сабоқ чиқара олиш каби хусусиятлар алоҳида қимматга эга бўлади. Буларнинг ҳаммаси раҳбарга нисбатан юксак талаблар қўяди. Раҳбар ходим партиявийлик, профессионализм, янгиликни ўткир ҳис этиши, юксак маънавий фазилатлари, давлат юмушлари, коллектив юмушлари билан яшашга доимий эҳтиёж сезиши билан ажралиб туриши керак.

Шу билан бир вақтда қайта қуришни вайсақилик билан алмаштиришга, уни сўз билан кўмиб ташлашга уринувчиларнинг попугини пасайтириб қўйиш ҳам муҳимдир. Ленин огоҳлантирганидек, «бақироқларга ва гап сотувчиларга эрк бериб қўйиш» мумкин эмас, ...булар «ярқироқ» революционликка учадилар, лекин саботли, ўйлаб кўрилган, салмоқлаб кўрилган революцион ишни, энг қийин ўтиш пайтларини ҳам ҳисобга оладиган революцион ишни уддалай олмайдилар»

Қайта қуриш Москвадаги бошқарув кадрларидан ҳам, марказий идоралардан ҳам, район ташкилотларидан ҳам пухта ўйлаб, ташаббускорлик билан, реал натижалар тўғрисида жон куйдириб ишлашни талаб қилмоқда. Уларнинг ҳаммаси зарур ишларни қилишяпти, уларнинг зиммасидаги масъулият ҳам жуда катта. Шу жумладан, уларнинг ишларида сансалорлик ва бюрократизм бўлмаслиги учун масъулият катта. Шунга қарамай, ана шу мансабпарастлик касали жуда кучли, совет кишилари қоғозбозликдан, беҳуда мажлислардан, олдиндан келишиб олиш ва бошқа бюрократик уймалашишлардан ҳақли равишда ғазабга келмоқдалар. Биз бюрократизмга қарши энг қатъий ва муросасиз ҳужумни бошлаб юбордик.

Ҳозир камчиликларга қарши курашда амалий натижалар биз учун жуда қимматлидир, баландпарвозлик билан ғазабланишга нисбатан жуда қимматлидир. Қайта қуришнинг ҳар бир муваффақияти, янгиликнинг ҳар бир куртаги биз учун қадрли. Шу нуқтаи назардан қараганда, қарор топган ошкоралик муҳити ғоят муҳимдир. Ошкоралик салбий ҳодисаларга қарши курашда бизнинг содиқ ёрдамчимизгина бўлиб қолмайди, ижобий тажрибаларни қўллаб-қувватлашда, уларни пропаганда қилиш ва оммалаштиришда ошкораликнинг ўрнини ҳеч нарса босолмайди.

Танқид қуролини ҳам йиғиштириб қўйишга йўл қўйиб бўлмайди, албатта. Аксинча, уни такомиллаштириш, ўткирлаштириш керак. Танқид қила билиш ва танқидни тўғри қабул қилиш — социализм сиёсий маданиятининг, демократия шароитида инсоний муносабатлар маданиятининг зарур элементидир. Танқид қилиш ҳуқуқини унга эътироз билдириш, ўз фикрини ҳимоя қилиш ҳуқуқидан ажратиб бўлмайди. Танқид қилувчилар билан танқид қилинувчилар ўртасида ана шундай тенг ҳуқуқли муносабат бўлмаса, ҳақиқий демократия ҳам бўлмайди.

Жамиятимизда ўзгартиришлар учун кураш нақадар кескин тус олмасин, бу кураш соғлом, ўртоқларча муҳитда олиб борилмоқда. Барча совет кишилари туб манфаатларининг муштараклиги билан, Ватанимизни гуллаб яшнатишга, социализмнинг бунёдкорлик қудратини тўла намоён этишга интилишлари билан жипслашгандирлар. Улар бугунги кунда КПСС Марказий Комитетининг Октябрь 70 йиллиги муносабати билан халққа қилган мурожаатномасига жавобан белгиланган барча ишларни бажариш, социалистик революциянинг буюк ишини, Лениннинг ўлмас ишини муносиб давом эттириш учун ўз ақл-идрокларини, ирodaларини ва куч-ғайратларини яхлит қилиб бирлаштирмоқдалар.

Халқаро муносабатларни қайта қуриш — даврнинг қатъий талаби

Ўртоқлар! Ленинизм ҳозирги даврда халқаро турмушни тушуниб етишимизнинг назарий асоси бўлиб келди ва шундай бўлиб қолмоқда. Ленин уруш ва тинчлик проблемаларига қарашларнинг илмий системасини яратди, турли социал тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаш концепциясини ишлаб чиқди. Ташқи сиёсатимизнинг ленинча принциплари тарих практикасида қаттиқ синовдан ўтди. Бу принциплар ҳозир ҳам Совет давлати халқаро муносабатларни тубдан қайта қуриш учун олиб бораётган курашга амалий хизмат қилмоқда. Бу курашда биз зиддиятлар ва можароларга тўла, лекин ўзаро боғлиқ бўлган, яхлит ҳозирги дунёнинг реаллигини акс эттирувчи янгича сиёсий тафаккурга асосланмоқдамиз.

Лениннинг тинчлик тўғрисидаги декрети билан партия XXVII съезди олға сурган халқаро хавфсизликнинг кенг қамровли системаси асослари ўртасида деярли 70 йил вақт ўтди. Лекин бу ҳужжатлар моҳияти ва руҳи жиҳатидан бир-бирига нақадар яқин. Иккала ҳужжат ҳам инсониятни уруш даҳшатлари ва унинг оқибатларидан халос этиш эҳтиросли ғояси билан йўғрилган. Иккаласи ҳам инсоннинг олий ҳуқуқи — яшаш ҳуқуқини, халқларнинг тинч ривожланиш ҳуқуқини қарор топтиради.

Мустаҳкам тинчликни таъминлаш Коммунистик партия ва Совет давлатининг социалистик тузумимиз табиатидан келиб чиқадиган ташқи сиёсий фаолиятининг олий мақсади бўлиб келди ва шундай бўлиб қолмоқда. В. И. Ленин таъкидлаганидек, «Урушларнинг тугаши, халқлар ўртасида тинчлик ўрнатилиши, талашлар ва зўравонликларнинг тўхтатилиши — худди шулар бизнинг идеалларимиздир...» Бу идеалда коммунистик идеологиянинг инсонпарварлиги, унинг маънавий қадриятлари мужассамлашади. Ядро-космик асри реалликлари бу идеалга сифат жиҳатдан янги аҳамият бағишлайди. Урушларсиз, халқаро турмушнинг ҳар бир соҳасида — ҳарбий, сиёсий, иқтисодий ва гуманитар соҳаларда зўравонликсиз, хавфсиз дунё мақсадга айланади.

Бизнинг дунёни фалсафий жиҳатдан янгича тушунишимиз шунга асосланадики, ҳозирги асрда хавфсизлик ядро қуроли билан қўрқитиш ёки куч ишлатиш сиёсатининг бошқа турлари асосига қурилиши мумкин эмас. Бундай сиёсат инсониятни қирилиб кетиш доимий хавфи остида қолдиради, уни келажакка ишончдан маҳрум қилади. Шу сабабли ҳозир ядро фалокати хавфига қарши, қуролланиш пойгасини жиловлаш ва қуролсизланиш учун курашдан бошқа муҳимроқ вазифа йўқ.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев 1986 йилнинг бошида олға сурган шу аср охирига қадар оммавий қирғин қуролларини тўла тугатишнинг кенг қамровли программаси мана шу оламшумул вазифага мос келади. Кўлами ва аҳамияти жиҳатидан тарихий бу ҳужжат Рейкьявикдаги Совет — Америка учрашувида СССР таклифларида янада ривожлантирилди. У ерда ядро қуролидан холи дунёнинг бўлиши принцип жиҳатидан мумкинлиги биринчи марта намойиш қилинди. Лекин, маълумки, Америка маъмурияти бу йўлда амалий тадбирларга ўтишни тўсиб қўйди.

Европада ўртача олислик Совет ва Америка ракеталарини тугатиш тўғрисида дарҳол алоҳида битим тузиш ҳақидаги совет ташаббуси яна ўзаро мақбул аҳдномаларга эришиш учун йўл очди. Биз боши берк кўчадан чиқиб олиш учун айни бир пайтда оператив-тактик мақсадларга мўлжалланган ракеталар юзасидан битимга келишни, Европада ана шу классдаги ўз ракеталаримизни қисқа муддат ичида тўла тугатишни таклиф этмоқдамиз. Аммо, бу, ўз-ўзидан равшанки, АҚШнинг қурол-яроғларни кўпайтиришини истисно этади. Биз жанг майдонларида ишлатиладиган тактик ракеталарни тугатишга ҳам тайёрмиз.

Совет Иттифоқи химиявий қурол ишлаб чиқаришни тўхтатиб, бундай қуролларни ҳамма жойда ва тўла тақиқлаш ҳамда унинг запасларини йўқ қилиб ташлаш тўғрисидаги музокаралар тезроқ тугалланишига кўмаклашмоқда. Европада Қуролли Кучлар ва оддий қурол-яроғларни қисқартириш тўғрисидаги таклиф ҳам ўз кучида турибди. СССР Варшава Шартномасида қатнашувчи бошқа давлатлар билан биргаликда қуролсизланиш масалалари юзасидан бўлажак битимлар контрол қилишнинг жойларда инспекция ўтказишни ўз ичига оладиган қаттиқ ва самарали системасини кўзда тутиши учун курашмоқда.

Совет раҳбарлари Рейкьявик «мажмуа»сидан ўртача олислик ракеталари тўғрисидаги масалани ажратиб олиш аввалгидек ҳозир ҳам стратегия қуролларини кўпроқ миқдорда қисқартириш, сўнгра эса уларни тугатиш тўғрисида битимга эришишга алоҳида аҳамият бермоқдалар, бу ракетага қарши мудофаа шартномасига риоя этиш мажбурияти билан узвий боғлиқ бўлиши керак, албатта.

Совет ташаббуслари бир томонлама наф кўришга мўлжалланган, деб бизни айблашга ҳеч ким ҳақли эмас. Биз Ғарбдаги музокарадошларимизнинг қонуний манфаатларини ҳам эътиборга оляпмиз, чунки манфаатлар баравар ҳисобга олинмаса олға силжиб бўлмаслигини, мустаҳкам битим тузиб бўлмаслигини биламиз. Шу сабабли биз ўз навбатида музокарадошларимизнинг ҳам ана шундай йўл тутишларига умид қилишга ҳамма асосларимиз бор.

Совет Иттифоқи ҳеч қачон мамлакатимизнинг, иттифоқчиларимизнинг хавфсизлигига путур етказадиган даражада ён бермайди. Биз инсоният тақдирини хавф остида қолдирадиган бундай қадамни ҳеч қачон қўймаймиз.

Дунёда уруш хавфи сақланиб турар экан, биз шонли Қуролли Кучларимизни бундан буён ҳам мустаҳкамлайверамиз. КПСС Марказий Комитети ўзининг халққа Мурожаатномасида Коммунистик партия ва Совет давлати «Мамлакатимизнинг, социалистик ҳамдўстликнинг мудофаа қудратини тегишли даражада сақлаш учун зарур бўлган ҳамма ишларни қилаверади. Совет кишилари шунга амин бўлсинларки, биз ҳеч қачон, ҳеч бир вазиятда империализмнинг ҳарбий жиҳатдан устун бўлишига йўл қўймаймиз», деб бутун масъулият билан таъкидлади.

Янгича сиёсий тафаккур, ташқи сиёсатимизнинг жўшқинлиги ва ошкоралиги, инсониятнинг омон қолиши манфаатларини кўзлаб, долзарб проблемаларни ҳал этиш йўлларини излаш бутун дунёда тобора кўпроқ тушуниб кутиб олинмоқда. Чет эл жамоатчилигининг ғоят кенг доиралари, шу жумладан, социализмдан узоқ бўлган доираларга Совет Иттифоқининг халқаро муносабатларни соғломлаштиришга қаратилган йўли билан совет жамияти турмушининг ҳамма томонларини қайта қуриш, уни демократиялаштириш, ошкоралик йўли ўртасидаги боғлиқлик маъқул келмоқда. Сиёсий мухолифларимизга «ёпиқ социалистик жамият», «социализмнинг экспансияга интилиши» тўғрисидаги вайсақиликдан иборат уйдирмаларни ўтказишлари тобора қийин бўлиб бормоқда.

Аср реалликлари ҳамма давлатларни биргаликда яшашни ва ўз хавфсизлиги проблемаларини биргаликда ҳал этишни ўрганиш зарурати олдига келтириб қўйди. Бундай шароитда Совет Иттифоқи халқаро ишларда ишончни мустаҳкамлашга ҳар томонлама кўмаклашаверади. Бу ўринда ўзаро намуна кўрсатиш йўли билан олға томон ҳаракат қилиш осонроқдир. Биз бунга тайёр бўлибгина қолмай, шу билан бирга ишончли тарзда ва фаол ҳаракат қилаётганлигимизни жаҳон кўриб турибди.

Биз коммунистик идеаллар тантанасига қаттиқ ишонамиз. Социализмни зўрлаб ўрнатишга интилиш бизнинг дунёқарашимизга ётдир. Агар ўтган етмиш йил ичида социализм жаҳон реаллиги бўлиб қолган экан, бу — объектив ижтимоий қонунлар таъсирининг натижасидир. Биз идеологик келишмовчиликларни тарих ҳал қилиб бериши, халқлар ўз социал ва сиёсий тараққиёт йўлларини ўзлари танлаб олишлари тарафдоримиз.

Тинчлик ва социал тараққиёт тақдири жаҳон социализм системасининг ривожланиши билан, Совет Иттифоқи қардош мамлакатлар билан ҳар томонлама ҳамкорлик қилиши билан, бизнинг бирлигимиз ва жипслигимиз билан чамбарчас боғлиқдир. Социалистик давлатларнинг ўзаро ҳаракатларини чуқурлаштиришни КПСС ўз халқаро фаолиятининг устун йўналиши, деб ҳисоблайди. Ички ва ташқи сиёсатимиздаги ҳамма янгиликлар барча социализм мамлакатларининг манфаатларига, планетадаги барча демократик кучларнинг, бутун инсониятнинг манфаатларига тўла мос келиши учун ҳаракат қилмоқдамиз.

Ўртоқлар! Бизнинг ташқи иқтисодий алоқаларга ёндашувимизни дунёни янгича идрок этиш, унинг хилма-хиллиги, зиддиятлилиги ва шу билан бирга умумийлигини тушунишимиз белгилаб беради.

Ҳозирги дунё экономикаси ранг-барангдир. Социалистик ва капиталистик ишлаб чиқариш усуллари, кўп укладли хўжаликка эга бўлган ривожланаётган давлатлар, қашшоқлик ва бойлик, асрий қолоқлик ва техника тараққиёти — замонамиз реалликлари ана шундайдир.

Жаҳон хўжалигида кураш, баъзан кескин кураш бормоқда. Империалистик кучларнинг ўз ҳукмини ўтказишига қарши кураш бормоқда, янги иқтисодий тартиб — адолатли ва демократик тартиб учун, камситишга ҳар қандай уринишлардан, сиёсий тазйиқ воситаси сифатида иқтисодий алоқалардан фойдаланишдан қатъий воз кечиш учун кураш бормоқда.

Бироқ бошқа нарса ҳам, ҳамма зиддиятлар ва қарама-қаршиликларга қарамай, жаҳон ҳамжамияти давлатларининг хўжалик жиҳатидан ўзаро боғлиқлиги кучайиб бораётганлиги ҳам равшан. Катта ва кичик бирорта мамлакат ҳам ҳозир илмий ечимларни интенсив алмашламай туриб, халқаро ҳамкорликнинг энг хилма-хил формаларисиз фан-техника революциясининг юксакликларига кўтарила олмайди.

КПСС қайта қуриш йўлини амалга оширар экан, жаҳон меҳнат тақсимотидаги иштирокимизни янада тўлароқ кенгайтириш ниятидадир. Гап, аввало, ташқи иқтисодий алоқаларимизнинг негизи бўлиб келган ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қоладиган Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши доирасидаги ҳамкорлик тўғрисида бормоқда.

Биз жадаллаштиришнинг ички проблемалари социалистик иқтисодий интеграция жўшқинлиги билан узвий боғлиқ эканини кўриб турибмиз. Сўнгги йилларда социалистик иқтисодий интеграция соҳасида ҳал этилмаган проблемалар тўплана бошлади, турғунлик ҳолатлари намоён бўлди, ҳамкорликнинг янги формалари тегишлича оммалашмади. Хўжалик соҳасидаги баҳамжиҳат ҳаракатларни чуқурлаштириш, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши фаолиятини такомиллаштиришнинг туб масалалари социалистик мамлакатлар қардош партиялари раҳбарларининг ўтган йил ноябрида Москвада бўлиб ўтган амалий учрашувида ҳар томонлама кўриб чиқилди. Якдил фикрга кўра, ҳамкорлигимизда комплекс тусдаги ўзгаришлар, унинг форма ва методларини қатъий янгилаш зарур. Ҳозир интеграция механизмининг ҳамма томонларини ўз ичига оладиган йўналишлар бўйича ана шундай ишлар авж олдириб юборилди.

Бу ишда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши аъзолари бўлган мамлакатлар фан-техника тараққиёти Комплекс программаси белгиловчи роль ўйнаши лозим. Бу программанинг амалга оширилиши социалистик меҳнат тақсимотида қатнашувчи мамлакатлар хўжалигида келтириб чиқарадиган структуравий силжишларнинг чуқурлиги жиҳатидан у мислсиз программа бўлиб, унинг мақсади — фан-техника тараққиётининг асосий йўналишларида энг юқори даражага эришишдир. Программа ўзининг бутун мазмуни жиҳатидан СМТ тарафдорларининг гўё фан ва техниканинг муваффақиятларини ҳарбий соҳадаги ишланмалардан ажратиб бўлмайди, деган даъволарини рад этади. Социализм бошқа йўлни — қуролланиш пойгаси билан, бу пойгани космосга олиб чиқиш билан боғлиқ бўлмаган тинч йўлни кўрсатиб бермоқда.

Ривожланаётган мамлакатлар, аввало, социалистик тараққиёт йўлини танлаб олган давлатлар билан алоқаларимиз тенг ҳуқуқли ҳамкорлик негизида мустаҳкамланмоқда. Совет Иттифоқи ҳамиша бўлгани каби озодлик ва тараққиёт учун, миллий мустақиллик учун курашаётган халқлар томонидадир. Биз улар билан бирга янги иқтисодий тартиб ўрнатилиши учун, халқаро талончилик ва камситишнинг ҳар қандай формаларига қарши кураш олиб бораяпмиз.

Биз капиталистик мамлакатлар билан интенсив иқтисодий ҳамкорлик қилиш тарафдоримиз. Бу мамлакатларнинг кўпи билан барқарор ўзаро манфаатли амалий алоқалар ўрнатилган. Ташқи иқтисодий фаолиятимизни қайта қуриш бундай ҳамкорликни янада ривожлантириш учун янги имкониятлар очиб беради. Биз анъанавий савдо муносабатларини кенгайтириш билан бир қаторда иқтисодий алоқаларнинг — кенг ишлаб чиқариш кооперацияси, қўшма корхоналар ташкил этиш, фан-техника тараққиёти соҳасида биргаликда ҳаракат қилиш каби янги формаларидан фаол фойдаланиш йўлидан бормоқдамиз. Бу йўл ўзаро манфаатли бўлганлиги учун Ғарбнинг савдо-саноат доираларида катта қизиқиш уйғотмоқда. Ана шу жараён йўлига бизнинг ижтимоий турмушимизнинг принципиал масалалари юзасидан бизга сиёсий тазйиқ ўтказишдан иборат очиқдан-очиқ мақсад билан сунъий ғовлар барпо қилинмаганда эди, бу жараён янада тезроқ борган бўларди.

Капиталистик дунё билан иқтисодий муносабатларимиз фақат ўзаро манфаатдорлик ва тенг ҳуқуқлилик принциплари асосига қурилиши мумкин. Бу икки томонлама ҳаракат қилинадиган йўлдир. Бизнинг капиталистик мамлакатлар билан иқтисодий алоқаларимизга сиёсий бож солишга ҳар қандай уринишлар бефойда ва беҳудадир. Мамлакатимиз ҳеч қачон ўз принциплари, ўз ғалабалари билан савдо қилмайди! Тенг ҳуқуқли, ўзаро фойдали ҳамкорлик қилиш учун эса биз ҳамиша тайёрмиз, бундай ҳамкорликни биз тараққиёт ва халқаро вазиятни соғломлаштиришнинг муҳим омили, деб биламиз.

Дунё инсоният омон қоладими ёки йўқми, деган масалага кўндаланг келган ҳозирги шароитда одамларнинг тобора кўпроқ оммаси уруш хавфига қарши, тинчликни сақлаб қолиш учун курашга қўшилмоқда. Коммунистлар, бошқа тараққиёт кучлари ҳамиша бу курашнинг олдинги сафларида бормоқдалар.

КПСС — жаҳон коммунистик ҳаракатининг ажралмас қисмидир. Унинг бошқа Коммунистик партиялар билан бирдамлиги ҳам ўзгармасдир. Биз айрим масалалар юзасидан қарашларимизда тафовутлар бўлишига қарамай, турли мамлакатлар коммунистлари ўртасида тенг ҳуқуқли, кенг ва фаол алоқалар бўлиши учун, жаҳон тараққиётида халқаро коммунистик ҳаракатнинг ролини ошириш учун курашмоқдамиз. Эксплуататорлик тузумининг ўрнини эгаллайдиган реал тузум сифатида социализмнинг намуна кучини авж олдиришни совет коммунистлари ўзларининг халқаро коммунистик ҳаракатнинг муштарак ишига қўшадиган асосий ҳиссаси, деб биладилар. Революцион қайта қуриш йўлидан самарали ҳаракат қилиш — бугунги кунда бизнинг асосий, ҳам миллий, ҳам интернационал бурчимиздир.

* * *

Ўртоқлар! Ҳаёт ишчилар синфи партияси олдига қандай вазифани қўймасин, Владимир Ильич Ленин ҳамиша уни ҳал этишни социализмнинг туб мақсадлари учун кураш билан узвий боғлиқ қилиб қўяр эди.

Қайта қуриш — барча янгиликларнинг: янги ғоялар, режалар, ғалабаларнинг мужассамлашганидир. Қайта қуриш курашимизни янги, юксак мазмун билан тўлдирди, халқимизга унинг тарихий вазифасига муносиб мақсадни берди. Совет кишилари мамлакатимизнинг келажаги, социализмнинг, бутун жаҳон цивилизациясининг тақдири СССРда бошланган ўзгартишларнинг муваффақиятига боғлиқ эканини тушунадилар. Бугунги кунда партиямиз, халқимиз зиммасига тушган масъулият мана шулар билан белгиланади.

Бизнинг шиоримиз шундай: ҳаракат қилиш керак! Бугунги яхши ҳаёт ва қайта қуришнинг пировард мақсади — жамиятни тубдан янгилаш йўлида ҳаракат қилиш керак.

Ана шу масъулиятни англаб яшаш ва ҳаракат қилиш — ҳар бир коммунистнинг партиявий бурчидир, ҳар бир совет кишисининг ватанпарварлик ва маънавий бурчидир. Тузумимизнинг улкан бунёдкорлик имкониятларини ва афзалликларини очиб бериш — Советлар мамлакати бошидан кечираётган тарих улуғ босқичининг моҳияти ана шундан иборат.

Биз бошлаган революцион ўзгартишлар йўли — ягона тўғри йўлдир. Миллионлаб кишиларнинг иродаси ва меҳнати Ватанимизни иқтисодий, социал ва маънавий тараққиётнинг сифат жиҳатидан янги босқичига олиб чиқади. Ватанимиз жаҳонда бутун гўзаллик ва инсонпарварлик, социализмнинг бутун улуғворлиги ва жозиба кучини мужассамлаштирган қудратли давлат сифатида дунёда намоён бўлади.

Қайта қуриш Ленин даҳоси билан, ленинча ғалаба қозониш фани билан руҳлантирилган ва у ғалаба қилади.

(Доклад зўр эътибор билан тингланди ва давомли қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди).

Республика шанбалик штабидан

МЕҲНАТ БАЙРАМИДА НИМАЛАР ҚИЛИНДИ

Республика штабининг 22 апрель куни Тошкентда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари А. С. Икромов раислигида ўтган мажлисида Ўзбекистон меҳнаткашларининг Бутуниттифоқ коммунистик шанбалигидаги иштироки якунланди.

Республика меҳнаткашлари В. И. Ленин туғилган куннинг 117 йиллигини зарбдор иш билан нишонлаганликлари қайд этилди. Шаҳар ва қишлоқларда, завод ва далаларда, шаҳарларни ҳамда қишлоқларни ободонлаштиришда 9 миллион 358 мингдан ортиқ киши меҳнат қилди.

Меҳнат коллективлари тежалган материал ва энергия ресурслари ҳисобига ишлаб, юзлаб электр моторлари, ўнлаб тракторларни, миллион метрдан кўпроқ ип-газлама, бошқа кўпгина маҳсулотларни ҳақ олмай ишлаб чиқардилар. Деҳқонлар катта ҳажмдаги кўкламги дала ишларини бажардилар. Шу куни 14 миллион сўмликдан кўпроқ қурилиш-монтаж ишлари бажарилди. Темир йўлларда, автомобиль трассаларида, авиация ёрдамида халқ хўжалигининг юз минглаб тонна юки ташиб берилди.

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети, Енгил ва Маҳаллий саноат министрликлари корхоналари энг кўп миқдорда саноат маҳсулоти ишлаб чиқардилар. Шанбалик вақтида саноат корхоналари ҳаммаси бўлиб 44 миллион 475 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқардилар. «Қизил шанбалик» вақтида ишлаб чиқарилган ҳамма маҳсулотни сотишдан олинадиган жами фойда 2,4 миллион сўмни ташкил этади.

Ленинча шанбалик қатнашчиларининг шу кунги иши эвазига 7 миллион 650 минг сўм маблағ олинадиган бўлди. Шу маблағ ўн иккинчи беш йиллик фондига ўтказилади.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми меҳнатда эришган муваффақиятлари, коллективнинг ижтимоий ҳаётида актив қатнашганлиги ҳамда «Гипропишчепром-3» лойиҳа институти Тошкент филиали ташкил этилган куннинг 50 йиллиги муносабати билан институт архитектура-қурилиш бўлимининг бош мутахассиси ўртоқ Леонид Степанович **Трофимовга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган инженер»** фахрий унвони берди ҳамда институт сантехника бўлимининг бошлиғи Галина Станиславовна **Берзон** ва технология бўлимининг бошлиғи ўртоқ Валентин Мефодьевич **Ратушний** ўртоқларни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

КОНФЕРЕНЦИЯ ИШ БОШЛАДИ

Меҳнаткашларнинг сиёсий ва иқтисодий ўқуви самарадорлигини ошириш юзасидан КПСС Марказий Комитетининг Лойиҳаси кенг муҳокама қилинаётган шу кунларда Тошкент шаҳар партия комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм университетида «КПСС XXVII съезди — Улуғ Октябрь ғояларининг ижодий давоми» мавзуида илмий-амалий конференция иш бошлади.

Конференцияда хўжалик раҳбарлари, университетни битирувчи курс тингловчилари, партия ва совет ходимлари иштирок этмоқдалар. Турли категориядаги тингловчилар шаҳар хўжалигини тез суръатларда ривожлантириш, социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш, инсон омилини активлаштириш билан Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғоялари тантанасига эришиш масалаларини муҳокама қилмоқдалар.

Партия ва комсомол ташкилотларининг секретарлари, район партия комитетлари ва ижроия комитетларининг инструкторларидан иборат 220 тингловчи бир ҳафта мобайнида КПССнинг қайта қуриш сиёсати ва революцион ўзгартишлар қилиш тадбирларини ўрганадилар.

Н. ЖЎРАЕВ.

Ўзбекистон ССР Олий судининг пленуми

1987 йил 21 апрель куни Ўзбекистон ССР Олий судининг пленуми бўлиб ўтди.

Ўзбекистон ССР Олий судининг раиси С. Йигиталиев доклади юзасидан республика судларининг гражданлар ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя этиш, қонунчиликни мустаҳкамлаш борасидаги практикаси масаласи кўриб чиқилди.

Пленум қабул қилган қарорда социалистик қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш — социалистик умумхалқ давлатчилигини ривожлантириш асосий йўналишининг таркибий қисми, КПСС XXVII съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленуми ҳуқуқни муҳофаза этиш органлари олдига қўйган энг муҳим вазифа эканлиги уқтирилди.

Пленум республика судлари ўтказаётган ижобий ишлар билан бирга ҳали социалистик қонунчиликни бузиш ҳолларига, социал адолат принципи, гражданларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини бузиш ҳолларига барҳам берилмаганлигини таъкидлади. Тўла-тўкис тергов қилинмаган ва бир томонлама тергов қилинган ишлар юзасидан суд мажлисида текшириб чиқилмаган зиддиятли, етарлича тадқиқ этилмаган далиллар, қилинган ишни нотўғри баҳолаш, моддий ва процессуал қонун нормаларини бузиш, айбдорнинг шахси тўғрисидаги ҳамма маълумотларни аниқлаб олмаслик, жазони индивидуаллаштириш принципини бузиш, гражданларни асоссиз қоралаш асосида ҳукм чиқариш фактлари бор.

Кўпгина судларнинг ишида айблашга мойиллик бартараф этилмаган. Катта ижтимоий хавф-хатари бўлмаган жиноятларни қилган кишиларни, жиноятларнинг иккинчи даражали, ижобий характеристика олган, жамиятдан ажратиб қўймаган ҳолда тузатилиши мумкин бўлган қатнашчиларини ҳаддан зиёд қаттиқ жазолаш ҳоллари кўп.

Пленум олдиндан тергов қилиш даврида гуноҳини бўйнига қўйиш учун айбланувчиларга нисбатан ижозат этилмаган таъсир методларини қўлланиш фактлари аниқланган тақдирда судлар қаттиқ чоралар кўриши кераклигини таъкидлади.

Суд практикасида шундай жиддий хатоликларга йўл қўйилмоқдаки, улар гражданларнинг меҳнат, уй-жой, мулкий ҳуқуқлари бузилишига олиб келмоқда. Меҳнат интизомини қасддан бузган кишиларнинг ишга тиклаш тўғрисидаги аризалари асоссиз равишда қондирилаётган ҳоллар, шунингдек, меҳнат қонунларини қўпол суратда бузганлиги учун ишдан бўшатилган ишчилар ва хизматчиларнинг аризаларини рад этиш ҳоллари бор.

Гражданларга бошқа уй-жой бермаган ҳолда улар кўчириб юборилганлиги тўғрисида, соғлиққа ёки мол-мулкка етказилган зарарни қоплаш ҳақида берилган аризаларни кўриб чиқиш практикасида жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда. Айрим судлар шу категориядаги ишларни кўриб чиқаётганида мавжуд қонунларга киритилган ўзгаришларни назарда тутмаётир.

Пленум судлардан ҳар қандай гражданлик иши ва жиноий иш ошкоралик шароитида қонунга аниқ амал қилган ва совет социалистик одил судининг бошқа демократик принципларига риоя этилган ҳолда ҳал этилишини назарда тутиб адолат даражасини янада оширишни талаб қилди.

Республика судларининг жиноий ишлар ва гражданлик ишлари юзасидан хусусий ажримлар чиқаришга оид практикаси муҳокама қилинди.

Пленум судларга жиноятлар ва бошқа хил ҳуқуқбузишларга ёрдам берувчи сабаблар ва шароитлар, ишларни олдиндан тергов қилиш ва судда кўриш босқичларида йўл қўйилган камчиликлар юзасидан хусусий ажрим чиқариш йўли билан, албатта, чора кўриш тўғрисидаги қонунга сўзсиз риоя этишни таъминлаш зарурлигини уқтирди.

Гражданлик ишларини кўриб чиқишда, айниқса гражданларни асоссиз равишда ишдан бўшатиш, уй-жой қонунларини бузиш фактлари, шунингдек юридик аҳамиятга эга бўлган, маъмурият ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақини тўлашни асоссиз равишда рад этганлик фактларини аниқлаш тўғрисидаги ишлар юзасидан хусусий ажрим чиқаришни кенгроқ практика қилиш кўзда тутилди. Хусусий ажрим чиқаришда юзаки ва хўжакўрсинга қилинадиган ишларга барҳам бериш, ажримлар ижроси юзасидан назоратни кучайтириш керак.

Қабул қилинган қарорларда қонунларни татбиқ этиш юзасидан судларга тегишли тушунтиришлар берилди.

Пленум конкрет ишлар юзасидан тушган протестларни кўриб чиқди.

СССР Олий судида

СССР Олий судининг аъзоси Н. П. Арестович раислигида Бухоро область партия комитетининг собиқ биринчи секретари А. К. Каримовни порахўрликда айблашга оид ишни кўриб чиқиш бошланди.

СССР Бош прокурорининг катта ёрдамчиси Е. И. Морғачев давлат қораловчиси бўлиб қатнашмоқда.

• *21 июнь—сайловлар куни* *САЙЛОВДАН—САЙЛОВГАЧА*

УЧҚУЛОЧ ЧИРОЙИ

Сайловдан сайловгача бўлган даврни халқимиз ишонч билдирган депутатларимизга сайловчиларнинг ишончини қозониш учун берилган муддат дейиш мумкин. Бу давр халқ номзодларининг депутатлик фаолиятидан из қолдирадиган давр. Депутат бунга эришолмаса, халқнинг назаридан, эътиборидан қолади.

Йил бошида учқулочлик кончилар катта лаборант В. Н. Титаренкони депутатлик бурчини бажарганлиги билан табрикладилар. Область Советининг депутати В. Н. Титаренко сайловчиларнинг Учқулочни газлаштириш борасидаги наказларини муваффақиятли бажарди. Бу билан эндигина чирой очаётган шаҳар типидаги посёлкада кўпгина муаммолар ҳал этилди. Корхоналарнинг, маданий-маиший объектларнинг фаолияти яхшиланди. Бундай корхона ва объектлар сони эса йилдан-йилга кўпайиб бормоқда.

Жиззах областидаги Учқулоч посёлкасига асос солинганига кўп бўлгани йўқ. Аммо ўтган 7-8 йил мобайнида яйдоқ чўлда қатор-қатор 4-9 қаватли уй-жойлар, савдо точкалари, медицина муассасалари, маъмурий бинолар қурилди. Биргина ўтган йилнинг ўзида шаҳарчада 4,5 миллион сўмликдан зиёд қурилиш-монтаж ишлари бажарилди. Қурувчилар 3824 квадрат метр уй-жойни фойдаланишга топширдилар.

Яқин вақтгача посёлка аҳолиси шахсий автомашиналарини қўярга жой топа олмасди. Нима қилиш керак? Автомашина эгалари посёлка Советн депутатларига мурожаат этишди. Қисқа даврда автомашиналар учун майдон ажратилиб, атрофи ўралди. Транспорт хизмати хусусида аҳоли ўртага ташлаётган муаммолар ҳам депутатлар томонидан чуқур ўрганилди. Бевосита уларнинг аралашуви, ташаббуси билан Тошкент, Олмалиқ, Самарқанд, Гагарин каби шаҳарларга автобус қатнови йўлга қўйилди.

— Болалар кафеси, ёшлар учун дискотека ташкил этиш лозим, дейишди ота-оналар посёлка Совети депутати В. Н. Суртаевага. Валентина Николаевна ҳозиржавоблик қилди. Аҳоли талаби ўринланди.

— Наҳотки холодильниклар ремонти устахонасини ташкил этиш мумкин бўлмаса? Ёрдам беринг, дейишдан депутат Н. И. Оверкога. Депутат бу наказга масъулият билан ёндашди. Посёлка Совети ходимлари билан ҳамкорликда алоҳида хона ва усталар масаласини ҳал этди. Ҳозир бузилган холодильниклар шу ерда тузатиляпти.

Ўтган давр мобайнида депутатларга жами 38 наказ берилганди. Уларнинг 35 таси бажарилди.

Посёлкани кўкаламзорлаштириш, ободонлаштириш борасида ҳам бир қатор ибратли ишлар амалга оширилаётир. Сўнгги икки йилда 10,5 минг тупдан зиёд мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилди. Бу йил эса аҳолига боғдорчилик билан шуғулланиш имконияти яратилди. Хуллас, сайловдан-сайловгача Учқулочда амалга оширилган бунёдкорлик ишларининг ўзига яраша салмоғи бор. Аммо...

Кончилар посёлкаси қурилишида ҳал этилмаётган бир қатор муаммолар ҳам йўқ эмас. Ҳалигача минглаб аҳоли яшайдиган посёлкада кичкина кинотеатр йўқ. Маданий спорт комплекси барпо этиш пайсалга солиняпти. «Главташкентстрой»га қарашли 1-уйсозлик комбинатининг механизациялашган кўчма колоннаси тугатилганлиги оқибатида ўтган йили 150 ўринли шифохона, 200 кишини қабул қилишга мўлжалланган поликлиника қурилиши чала қолди.

Учқулочликлар посёлка қурилишидаги бу каби муаммоларнинг тез фурсатда ижобий ҳал этилишига умид қилмоқдалар.

Б. САТТОРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Урганч шаҳрида янги магазин очилди. Икки қаватли замонавий бинода спорт мухлислари учун зарур буюмлар қўйилган. Спорт анжомлари, кийим-кечаклар бор. Ов ихлосмандлари учун махсус бўлим ташкил этилганлиги, айниқса, қувонарлидир.

СУРАТДА: спорт буюмлари магазинида.

Қ. ОТАЕВ фотоси (ЎзТАГ).

• *Сиз нима дейсиз, газетхон?*

ВРАЧ НЕГА ЕРГА ҚАРАДИ?

«ТЕЗ ЁРДАМ» КАСАЛХОНАСИ ШИФОКОРЛАРИ БЕМОРГА НИСБАТАН ТОШБАҒИРЛИК ҚИЛДИЛАР

Врачлар инсон саломатлиги ҳақида кўп гапирадилар. Уларнинг бутун фаолияти шу ишга қаратилган. Шифохоналардаги энг катта йиғилишлардан тортиб, энг кичик «Беш минутли» мажлисларда ҳам шу мавзуда гап боради, албатта. Шифокорларнинг бундан муҳимроқ иши борми? Албатта йўқ!

Шаҳар партия комитети биносининг иккинчи қаватидан тушиб келаётган эдик. Анча ёшга бориб қолган ота барваста, норғул ўғлини елкасига опичиб олганча, терлаб-пишиб юқорига кўтарилларди.

Ҳансираб юқорига кўтарилаётган отанинг ёнида она ҳам бор. У кўз ёшларини рўмолчаси билан артар, боласига термулар, дуч келган одамга илтижо қиларди: «Боламни қутқаринглар, ёрдам беринглар, яхшилар».

Ота ўғлини елкасига опичганча тўппа-тўғри шаҳар партия комитетининг секретари Ҳ. Аҳмедованинг кабинетига олиб кирди. Ота секретарнинг қўлига бир парча қоғозни тутқазди. Бу бемор ўғлининг тузалиб кетганлиги ҳақидаги варақа қоғози эди. «Ўғлимни қутқаринг, ёрдам беринг», — деб илтижо қилди у секретарга. Ота шундай деди-ю, елкасидаги йигитни кабинетдаги ўриндиқларнинг бирига ўтказмоқчи бўлди. У ўтиролмади, ҳушидан кетди. Унинг бурун катакларида қон кўринди.

Секретарь «Тез ёрдам» машинасини чақирди. Машина етиб келди. Ахир шаҳар партия комитетига «Тез ёрдам» машинаси доим ҳам чақирилавермайди-ку. Врач-терапевт Людмила Волкова беҳуш ётган 22 ёшли бемор Адҳам Мирдадаевнинг қон босими баланд эканини, асаблари ғоят қақшагани, юраги ниҳоят даражада тез ураётгани ва уни зудлик билан касалхонага элтиш кераклигини таъкидлади. Беморга биринчи ёрдам шу ернинг ўзида кўрсатилди. «Тез ёрдам» машинаси йигитни зудлик билан касалхонага олиб кетди.

У йигит ким эди. Нега бундай лоқайдлик, тошбағирлик содир бўлди? Ана шу мулоҳазалар билан биз ҳам касалхонага бордик.

Адҳам Мирдадаев шаҳар партия комитети биносида юз берган воқеадан бир ҳафта бурун «Тез ёрдам» машинаси билан жуда оғир аҳволда касалхонага келтирилган эди. Диагноз: ревматизмнинг актив бўлмаган фазаси, юрак пороги, ревмокордит ва ҳоказо. У касалхонада даволана бошлади. Афсуски, бу даволаниш узоққа чўзилмади. 6 кун ўтар-ўтмас бемор тузалмай, тузукроқ дармонга кирмай, оёққа турмай туриб унинг қўлига «тузалганлик ҳақидаги» бир парча қоғозни тутқазиб чиқариб юборишди. Бемор докторга илтижо қилди. Унинг онаси, отаси ҳам бўлим мудири врач Давлат Сотволдиевнинг ҳузурида бўлишди. Ўғли учун докторга ёлборишди.

— Яхшилигингиз биздан қайтмаса, бошқалардан қайтсин. Боламизни охиригача даволанг, ўтиниб сўраймиз. Уни шу аҳволда чиқариб юборманг...

Бўлмади. Адҳам касалхонадан чиқариб юборилди. Она бечора бемажол ўғлини суяганча ноилож касалхонадан олиб чиқди. Йигитнинг отаси қоровуллик қиладиган театр биносига келгунча бемор икки марта ҳушидан кетди. Кўчада одамлар тўпланди. Бировлар онаболанинг аҳволига ачиниб ёрдамга шошилди. Бировлар тошбағир врачларни сўкиб йўлида давом этди. Боласини мана шу аҳволда кўрган ота нафрат ва ғазабини тўхтатолмай уни опичлаганча шаҳар партия комитети биносига йўл олди.

Мана, бемор Адҳам Мирдадаевнинг қисқача таржимаи ҳоли: у 1964 йили туғилган. Ҳунар-техника билим юртини битирган. Ғишт заводида энг оғир участкада, хумдонда ишлайди. Оиласи, бир фарзанди бор. У кейинги 3—4 ой ичида тез-тез касалликка чалинди. Ревматизм азоб берди ва қон босими ошди, асаблари қаттиқ чарчади. Даволаниши лозим эди.

Отаси — Собир Мирдадаев 23 йил қурувчилар бригадасига бошчилик қилган. Коммунист.

Онаси — Каримахон Мирдадаева уй бекаси. 8 боланинг онаси. Катта ўғли Адҳамжон заводда бўлса, кичиги 3-синфда ўқийди.

Биз Собир Мирдадаевдан сўрадик:

— Нега ўғлингизни тўппа-тўғри шаҳар партия комитетига кўтариб бордингиз? Нега касалхонага олиб бормадингиз?

— Мен партияга ишонаман. Бир кекса коммунист сифатида меҳнаткаш инсонларга қилинаётган ғамхўрликларни кўриб, ўқиб турибман. Ўғлимнинг аҳволи зудлик билан ёрдам берувчи қўлларга муҳтож эди.

— Врачлар-чи? Врачларга ишонмайсизми?..

Ота четга қаради:

— Ўзингиз кўриб турибсиз-ку, — дея олди холос.

Ҳа, партия-ҳукуматимиз жисмоний носоғлом болаларни, қаровчисиз қарияларни оқ ювиб, оқ тараяпти, уларга ғамхўрлик қиляпти. Лекин нега давлат касалхоналаридаги айрим врачлар эса беморларни сарсон-саргардон қилаётганлиги, дардга малҳам қўйиш ўрнига лоқайдлик, тошбағирлик, тамагирлик йўлига ўтаётганлиги ҳақидаги гап-сўз барҳам топмаяпти?..

Биз Адҳам Мирдадаевнинг касаллик тарихи билан қизиққанимизда ғалати ҳодисага дуч келдик. Бўлим мудири Давлат Сотволдиев ўз айбини бўйнига олиш, жилла бўлса ҳам хижолат чекиш ўрнига беморнинг юзига «лой чаплай» бошлади. Йигитнинг шанига бўлмағур гапларни айтиб ўзини оқлашга уринди. У яққол факт олдида: соғлиги яхшиланмаган йигитни кўчага ҳайдаб чиқариб юбориб ҳам, унинг ноҳуш аҳволини кўриб туриб ҳам азият чекмади. Ажаб! Тошбағирлик-ку бу!

— Бизнинг тез ёрдам касалхонамизда беморни 6 кундан ортиқ ушлаш мумкин эмас, — деди у.

Агар беморнинг аҳволи ёмон бўлса-чи? Агар бемор тузалишни истаб, сизга илтижо қилсачи? Унинг ота-онаси ҳузурингизда тиз чўкиб, ёрдам сўраб, ёлборсачи? Барибир ўша муддат метин муддатми?

Врач ерга қаради.

— Адҳамни даволаган врач мен эмас, Насиба Эгамбердиева, — деди у охири.

Мана ўша даволовчи врач Насиба Эгамбердиевага ҳам рўбарў бўлдик. Олий маълумотли врач, Андижондаги медицина институтини тамомлаган экан. Эгнида ғижим халат.

— Тўғри, Адҳам Мирдадаев касалхонамизга оғир аҳволда келди, — деди Эгамбердиева.

— Диагнози нима эди?

— Ревматизмнинг унчалик актив бўлмаган фазаси. Сўнг, юрак пороги.

— Бу касаллар қандай кечади?

— Қон босими тушиб кетади. Кейин...

— Беморнинг қон босими кўтарилиб кетган-ку. Тез ёрдам чақирилганда ҳатто унинг бурнидан қон оқаётганди. Юраги ҳам тез-тез ураётганди.

Н. Эгамбердиева ерга қаради...

— Нега бемор тузалмаган ҳолда унга жавоб бериб юбордингиз?

— Бўлим мудири шундай қилишни буюрди.

— Врач сифатида сиз ушбу буйруққа қандай қарайсиз?

— Буйруқни нотўғри, деб ҳисоблайман...

— Нима учун ўз фикрингизни айтмадингиз? Нега бемор учун, унинг соғлиғи учун курашмадингиз. Нега уни танг аҳволини кўра туриб, кўчага ҳайдадингиз?

Врач яна ерга қаради...

Биз суҳбатда иштирок этаётган шаҳар партия комитетининг бўлим мудири Азиза Ҳайдарованинг бу масаладаги фикрини сўрадик.

— Бу ерда врачлар катта хатога йўл қўйган, — деди у. — Йигитнинг касалига бепарво қаралган. Аввало улар беморнинг аҳволини яхшилаш чораларини кўришлари керак эди. Сўнг яна даволаниш лозим бўлса, уни ўзлари бош-қош бўлиб бошқа касалхоналарга ётқизишлари керак эди.

Шу касалхонанинг бош врачи Қаюм Қодирович Умрзоқов:

— Касалхонамиз фавқулодда келган оғир касалларга хизмат қилади. Тўғри, касалхонанинг даволаш муддати айрим ҳолларда чегараланган. Лекин беморнинг аҳволи, руҳиятини ҳисобга олган ҳолда бу ерда бир ва бир ярим ойгача даволаш мумкин. Бемор учун бошқа даволаш муассасалари лозим бўлиб қолганида эса врачлар ўзлари «Тез ёрдам» чақириб юборишлари керак. Бунинг учун бизда ҳамма имкониятлар етади.

Адҳам Мирдадаев воқеаси сабаб бўлди-ю, биз областда болалар ва ўсмирларни даволаш қай аҳволда экани билан қизиқдик. Маълум бўлишича болалар ва ўсмирлар ўртасида касаллик кўп. Ҳар бир районда район касалхоналари бор. Хўш, болалар учун қандай даволаш муассасалари, шифохоналар бор? Шаҳар «Тез ёрдам» касалхонасида болалар учун 50 ўрин ажратилган. Болалар касалхонаси учун махсус бинолар қурилмаган. Шунинг оқибати бўлса керак, бошқа маъмурий бинолар бўшатилиб касалхоналар учун мослаштирилмоқда. Область алоқа бошқармасининг 4 қаватли биноси бўшатилиб болалар шифохонаси қилинди. Ички ишлар бошқармасининг 4 қаватли ётоқхонаси ҳам болалар касалхонаси вазифасини ўтамоқда. Собиқ қишлоқ хўжалиги бошқармасининг маъмурий биноси эса болалар поликлиникасига айлантирилган. Ўрмон хўжалигининг маъмурий биноси болалар поликлиникасининг филиали учун бўшатиб олинди. Қишлоқ хўжалиги техникумининг бўшаган ётоқхонаси ҳам болалар поликлиникасига берилди.

Савол туғилади:

— Аҳволга чора излашнинг шу йўллари тўғрими?

Йўқ, бу ноиложликдан, албатта. Негаки, булар махсус поликлиника ёки касалхона учун мосланиб қурилган бинолар эмас. Болалар касалхоналари ёки поликлиникалари қурилиш плани лойиҳаларда борми?

— Лойиҳаларда бор, — деди шаҳар партия комитетининг секретари Ҳ. Аҳмедова. — 3-шаҳар касалхонаси, 1-болалар поликлиникаси, болалар стоматология бўлимлари бор. Яқин йилларда қурилишлар бошланади. Ҳозирча онкология касалхонаси ҳам «Сельхозтехника»нинг маъмурий биносида жойлашган. Область травматология маркази эса 25-трест ётоқхонасидан ўрин олган ва ҳоказо.

Наманган кундан-кунга гуллаб-яшнаяпти. Янги-янги маъмурий бинолар, мактаблар, боғчалар, ҳатто жуда ажойиб қилиб безатилган гулхоналар, чойхоналар, ошхоналар, клублар қурилмоқда. Лекин ана шу мактабларда соғлом, бақувват болалар ўқиши кераклигини унутмаслик керак. Ана шу клубларда жисмоний жиҳатдан чиниққан ўсмир йигит-қизлар яйраши керакку! Ана шу гулхоналар, истироҳат боғларини бизнинг келажагимиз бўлган болалар обод қилса ярашади. Қолаверса, ёш авлоднинг соғлиги бу оиланинг, жамиятимизнинг соғлиги ахир.

Тўғри, областда яхши касалхоналар ҳам бор. Шаҳардан 5—6 километр нарида жойлашган 850 ўринли «Гўзал» номли касалхона, комбинатлар қошидаги медицина санитария бўлинмаларининг иши анча яхши. Уларда тажрибали врачлар ишлайди. Бу ҳақдаги ҳикоямизни кейинга суриб, биз яна ғишт заводи ишчиси Адҳам Мирдадаевнинг ҳузурига қайтамиз. Адҳам шаҳар «Тез ёрдам» касалхонасида врачларнинг алоҳида назорати остида ётибди. Унга зарур муолажалар, дори-дармонлар қилингани кўриниб турарди. Ёнида отаси ўтирибди, онаси ҳам. Йигит жилмайди. Бу жилмайиш замирида ҳаётга, одамларга, меҳнатга катта муҳаббат ва яшашга ишонч бор эди...

Биз Тошкентга қайтгач, бир неча вақт ўтказиб яна Наманган билан боғландик. Шаҳар партия комитетининг секретари Ҳ. Аҳмедова бизга қуйидагиларни маълум қилди: Наманган шаҳар «Тез ёрдам» касалхонасида бўлган юқоридаги воқеа касалхона врачларининг умумий йиғилишида муҳокама қилинган.

Совет врачи деган шарафли номга доғ туширгани, Гиппократ қасамёдига хиёнат этгани учун врачлар Н. Эгамбердиева, М. С. Мадраҳимова, Д. Сотволдиев ўртоқларга виговор эълон қилинган. Касалхонанинг ҳамма бўлим мудирларига умумий мажлиснинг ушбу қарорини ишлаб чиқиш беморларга нисбатан ғамхўрликни ошириш учун зарур бўлган тадбирий чораларни белгилаш вазифалари топширилган.

Беморга қилинадиган ғамхўрликлар нега олдинроқ қилинмади? Нега бемор кўчаларда сарсон бўлди? Нега бу можаро шаҳар партия комитетининг остонасигача етиб борди? Сиз нима дейсиз, мухтарам газетхон?

Эътибор ОХУНОВА.
Наманган — Тошкент.

• *Маданият хабарлари*

ТЕАТР ЯНГИ БИНОДА

Ўзбекистоннинг энг кекса ижодий коллективларидан бири бўлган Ҳамза номли Қўқон музикали драма театри янги бинога кўчиб ўтди.

Ойна ва бетондан тикланган янги бино Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг уй-музейи, оташин революционерга ўрнатилган ҳайкалдан иборат мемориал комплекс билан узвий боғланиб кетди. Улуғ шоир худди шу ерда, камбағал табиб оиласида туғилган, шу ерда таълим олган, 1917 йилда шу ерда кўчма театр труппасини тузган эди.

Лойиҳа муаллифи — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган архитектор С. Сутягин нақшлар ва халқ меъморчилиги анъаналаридан жўяли фойдаланиб, бинога кўркамлик ва айни вақтда нафосат бахш этди. Театрнинг янги биносида учта репетиция зали, замонавий ускуналар билан жиҳозланган кенг саҳна, артистлар учун қулай хоналар бор.

Қўқон музикали драма театри янги саҳнадаги театр мавсумини анъанага кўра, Ҳамза Ҳакимзоданинг «Бой ила хизматчи» пьесаси билан бошлайди. Томошабинлар Улуғ Октябрь юбилейига бағишлаб тайёрланган янги спектаклларни ҳам кўрадилар.

(ЎзТАГ мухбири).

ИНҚИЛОБ КУЙЧИСИГА БАҒИШЛАБ

Ғаллаорол районидаги 42-мактабда Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий ижодига бағишланган илмий-амалий конференция бўлиб ўтди. Уни Жиззах Давлат педагогика институтининг ўзбек адабиёти кафедраси билан мактаб коллективи ташкил этди. Конференцияда институт ўзбек адабиёти кафедрасининг мудири доцент М. Каримов «Ҳамза — Инқилоб куйчиси», «Ҳамза — биринчи ўзбек совет педагоги», филология фанлари кандидати Ф. Бойназаров «Инқилоб ва Ҳамза драматургияси», ўқитувчи З. Умарова «Мактаб islоҳоти ва адабиёт» мавзуларида доклад қилдилар.

Илмий-амалий конференциянинг сўнгида институт студентлари ва мактаб ўқувчилари бадиий программа намойиш этдилар. «Бой ила хизматчи», «Эски мактаб» драмаларидан парчалар кўрсатилди. Инқилоб шеърларидан намуналар ўқилди, куй ва қўшиқлар янгради.

А. ЭРГАШЕВ.

• *Спорт*

ХОККЕЙ:

ҚИЗҒИН КУРАШ ОЛДИНДА

Венада ўтаётган жаҳон ва Европа биринчилиги мусобақалари қизғин паллага кирди. Навбатдаги ҳар бир учрашув чемпионликка асосий даъвогарларни аниқлаб беради. Маълумки, саккиз кучли команданинг тўрттаси кейинги босқичга йўл олади.

21 апрелда навбатдаги учрашувлар бўлди. Бунда Швеция хоккейчилари Швейцария командасини 12:1 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. АҚШ — Финляндия командалари учрашувида омад финляндияликларга боқди. Улар 5:2 ҳисобида ғалаба қозонишди.

СССР ва ЧССР хоккейчиларининг баҳси барчада катта қизиқиш уйғотди. Жаҳон ва Европа чемпионлари — совет хоккейчилари муваффақият қозонсалар, ўз мавқеларини мустаҳкамлашар, ЧССР спортчилари эса ғалаба билан юксак унвонларга даъвогарликларини исботлашарди. Қизиқарли беллашув 6:1 ҳисобида совет спортчилари фойдасига тугади.

ВЕЛОСПОРТ:

БАҲОРГИ СИНОВЛАР

Италияда кўп кунлик баҳорги анъанавий мусобақа бўлиб ўтди. Киевлик В. Пульников бу мусобақанинг ғолиби бўлди.

Жаҳон пойгасига тайёргарлик кўраётган совет велосипедчилари бу ерда яхши натижалар кўрсатишди. Жумладан, тошкентлик велосипедчи Ж. Абдужабборов бу мусобақада тўртинчи ўринни олди.

МАМЛАКАТ СОВРИНИ УЧУН

ҒОЛИБЛАР САФИДА

Байдарка ва каноэда эшкак эшувчи усталар СССР кубоги учун куч синашдилар.

Республикамиз вакиллари мусобақаларда қувонарли натижаларни қўлга киритишди. Хотин-қизлар ўртасида 500 метрга якка байдарка мусобақасида Г. Шарафитдинова ғолиб чиқди. У жуфт ҳолдаги мусобақада Т. Числова билан маррага биринчи бўлиб келди.

Ўзбекистонлик икки спортчи дугоналари — А. Горбунова ва О. Слапня билан СССР терма командаси составида ҳам ғолибликка эришдилар.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

• *Тингланг, томоша қилинг*

23 апрель, пайшанба

Телевидение

МТ-I. 8.00 — Зарядка. Мультфильм. Музика. 8.30 — Время. 9.15 — Мактаб ўқувчиларининг Могилев областидаги Я. М. Свердлов номли колхоз раиси А. П. Герасимов билан учрашуви. 10.00 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 11.00 — Совет қўшиқларидан концерт. 11.20 — Илмий-оммабоп фильм. 11.50 — Таллиннинг музикали манзаралари. 12.15 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — Ҳужжатли фильм. 16.55 — ...16 ёшгача ва ундан катталар. 17.45 — РСФСРда хизмат кўрсатган артист Б. Феоктистов концерти. 18.30 — Ҳужжатли фильм. 18.45 — Сўзни амалда иш билан оқла. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Ҳужжатли фильм. 19.45 — А. И. Ульянова-Елизарова уй-музейида концерт. 20.30 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 21.30 — Время. 22.05 — Хоккей. Жаҳон чемпионати. СССР — Финляндия. 23.25 — Дунё воқеалари.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Умумий биология. 10.05 — Испан тили. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.45 — Зоология. 12.10 — Сиз яратган боғ. 13.05 — Табиат ҳақида ҳикоялар. 13.35 — Физика. 15.05 — Янгиликлар. 15.10 — Ўқитувчи экрани. 15.30 — Ўқитувчига — музика сабоғи. 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Жаҳон музика маданияти хазинасидан. 19.45 — Ритмик гимнастика. 20.15 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.50 — Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 21.20 — Винница шаҳри «Кобзари» фольклор ансамблининг чиқиши. 21.30 — Время. 22.05 — Чет эл фильмлари экрани. «Сароб» 23.15 — Янгиликлар.

ЎзТВ-I. 7.05 — Ритмик гимнастика. 7.30 — Салом, кичкинтойлар. 7.40 — СССР — Польша: дўстлик мустаҳкамланмоқда. 8.00 — Ахборот. 8.20 — Қардошлик тароналари. 16.35 — Адабиёт. 17.10 — Бир сафда. 17.30 — Янгиликлар. 17.40 — Болалар учун Алифбе байрами. 18.15 — КПСС Марказий Комитети январь Пленуми қарорлари — ҳаётга! 18.45 — Мультфильм. 18.55 — Адабий театр. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Она-Ерга муҳаббат. 19.55 — Ёзувчи ва замон. 20.30 — Ахборот. 20.50 — О. Ҳакимов шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар. 21.30 — Время. 22.05 — Пиллакорларнинг шу кунги вазифалари. 22.40 — Барҳаёт наволар.

ЎзТВ-II. 19.35 — Жадаллаштириш йўлидан. 20.15 — Реклама. 20.25 — Телефильм. 20.45 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 21.30 — Время. **ФРУНЗЕ.** 22.05 — Концерт. 22.35 — «Ўқитувчи». Бадиий фильм.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Меҳнат шарофати. 9.30 — Ленинча дўстлик байроғи остида. 12.10 — Ниичинома. 13.00 — Малпин. 13.30 — А. Навоий номли Давлат академик Катта театрида премьера. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — Юлдузча. 18.15 — Халқаро ҳаётнинг актуал масалалари. 18.30 — Ёшлар ва студентларнинг талабларига биноан концерт. 19.20 — Юность Узбекистана. 20.50 — Халқаро кундалик. 21.00 — Китоблар оламида. 21.20 — Чорвадорлар учун концерт. 22.30 — Ф. Содиқов қўшиқлари.

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
ЗООЛОГИЯ ВА ПАРАЗИТОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ
ихтиология ва гидробиология (ихтиолог) лабораторияси **кичик илмий ходими вакант вазифасига**
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
Конкурс муддати — 6 майгача.
Ҳужжатлар конкурслар ҳақидаги низомга кўра қуйидаги адресга жўнатилсин: 700095, Тошкент шаҳри, А. Ниёзов кўчаси, 1-уй.

•

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
ИССИҚЛИК ФИЗИКАСИ БЎЛИМИ
қуйидаги ихтисослар бўйича 1987 йил учун АСПИРАНТУРАГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
кундузги ва сиртқи: оптика.
кундузги (2 ўрин): иссиқлик физикаси ва молекуляр физика.
Ҳужжатларни — 8 июнгача қабул қилинади.
Ҳужжатлар қуйидаги адресга жўнатилсин: 700100, Тошкент шаҳри, Краснодон проезди, 10-уй. Телефон 55-42-18.

•

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг
СИЛ КАСАЛЛИКЛАРИ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
фтизиатрия, пульмонология бўйича
КЛИНИК ОРДИНАТУРАГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
Ҳужжатларни топшириш муддати — 1987 йил 1 июнгача.
Мурожаат учун адрес: 700115, Тошкент шаҳри, Алимов кўчаси, 1-уй. Телефон 78-07-30.

•

Й. ОХУНБОБОЕВ НОМИДАГИ РЕСПУБЛИКА МЕДИЦИНА БИЛИМ ЮРТИ
28, 29 АПРЕЛДА ОЧИҚ ЭШИКЛАР КУНИНИ ЎТКАЗАДИ
Адрес: Тошкент шаҳри, Барнаул кўчаси, 9-уй.

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети бадиий коллективлари ўзбек халқ чолғу асбоблари оркестрининг хонандаси Ғ. Ваҳобовга отаси **Аливой ТЕМИРОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«НИИстройпроект» институти коллективи физикавий-химиявий тадқиқотлар сектори мудири С. Н. Назруллаевга отаси **Назрулла МАДАЛИЕВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги коллективи республика махсус музика-рассомчилик мактаб-интернати директори К. О. Зоировга отаси **Одил ЗОИРОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги ва министрликнинг 1-клиник касалхонаси коллективи ташкилий-методик масалалар бўйича бош врач ўринбосари А. О. Раҳимовга отаси **Обид РАҲИМОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.